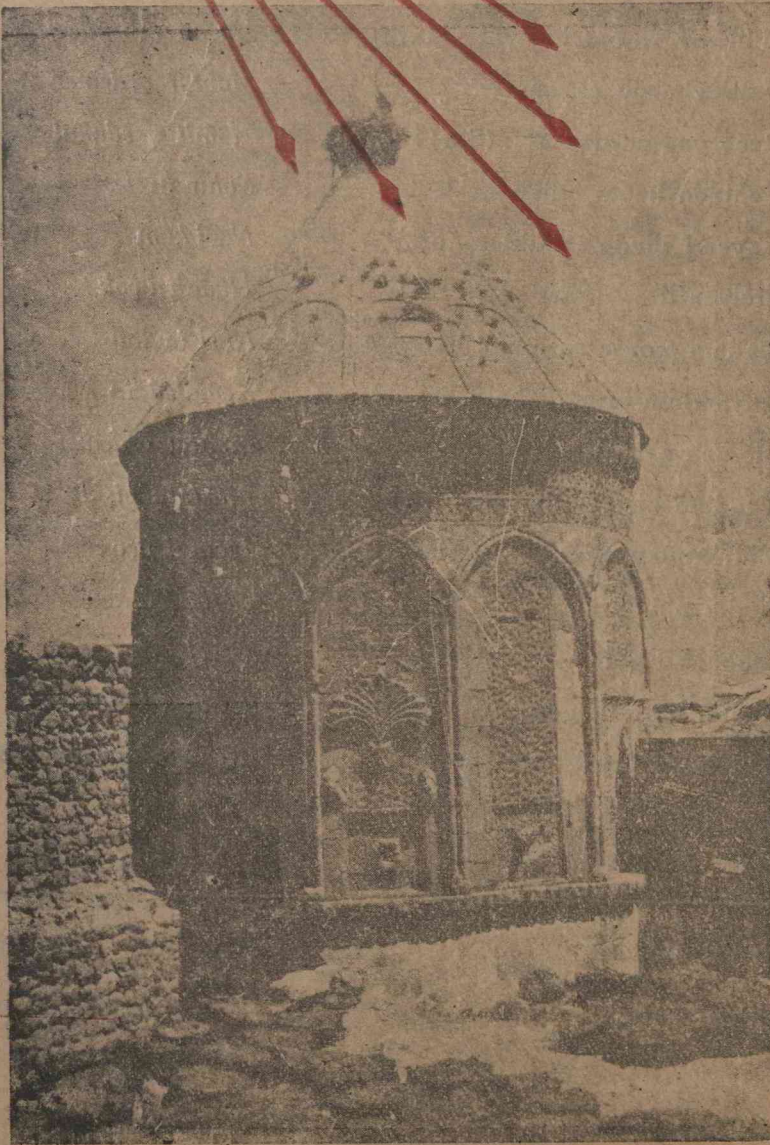


ERCIYES

KAYSERİ

Halk evi Dergisi

Sayı
12



Yazı için
Lise : Muhtar Erdemer

ERCIYES

Aylık Halkevi Dergisi
KAYSERİ
Yıl : 1 Sayı : 12

Değerli Yzılara
sahifelerimiz açıktır

Basılmıyan Yazılar
geri verilmez

İÇİNDEKİLER

Beşinci kurultayda millî şefin nutku	
Millî şef ve cumhuriyet maarifi	Hasan Âli yücel
Halkevimizin çalışmaları	Muhtar erdemer
Gece yağmuru (Şiir)	Hamit yurdakul
Yeniden hayat bulan ocak	Sahir üzel
Kayseri ilinde tetkikler görüşler	Naci kum
Erciyes II (Şiir)	Hamdi üçok
Madam monte:sorinin biyografisi	Nuri taylan
Kayserinin turistik bakı. önemi	Kemalâdin karamete
Bir aşk sahifesi	Muhtar erdemer
Kendine bir teselli bul (Şiir)	Mustafa pişkin
Millî kıpıye karşı (Şiir)	Hamdi üçok
Aydın oğulları	Şefik Türker
Bülbül ve gül	Şeref
Benim en tatlı günüm (Şiir)	Bekir tısalı
Şair hilmi feyzi oğlu şiirleri	Kemaladdin karamete

Nefriyat Müdürü

Muhtar Erdemer

Basıldığı Yer

Kayseri Sümer Basımevi

OSMAN FERİT SAĞLAM'IN
TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAĞANIDIR

Beşinci Kurultay'da Millî Şef'in Nutku

Büyük Kurultayın sayın üyeleri;

Cumhuriyet Halk Partisinin beşinci kurultayını açıyorum. Yüce şahsiyetlerinizi muhabbetle selâmlarım. Sizin temiz hislerinize de terceman olarak, bir ferdi olmakla gurur duyduğumuz Türk milletini saygılarla anarım. Beşinci büyük kurultayda, Partimizin kahraman müessisi sevgili Atatürk'ün aramızda bulunmamasını düşünerek derin bir elem içindeyiz. Atatürk, büyük millî davayı, millet içinde vücutlendirirken kurultayı ana temel it haz etmişti. Kurultaya derin itimadı ve itibarı vardı. Bize büyük siyasî partiyi, sağlam ve sarsılmaz rejimi, vatanın umranını ve iyi istikbalini temin etmiş olan Ebedî Şef'imizin hatırasına tazim için kurultayı beş dakika süküta davet ederim.

Sayın arkadaşlar,

Beşinci Büyük Kurultayı, bütün vatanı gönülden kaplıyan müsbet şartlar içinde açıyoruz. Partimiz, vatanın kıymetli evlâtlarını bağrında toplamış, her vatandaşa müsavi ve şamil emniyet ve hizmet şartlarını filen temin etmiştir. Geçirdiğimiz tecrübeler Türk milletini iftihar olunacak bir siyasî olgunlukta, milletler ailesinin temiz ideali, sağlam karakterli bir uzvu olarak tebarüz ettirmiştir. Türk milletinin, Cumhuriyet rejiminde en iyi tesanüdü bulmuş olduğuna, en şüpheli nazarlar kani olmaktan başka çare bulamamışlardır. Büyük Millet Meclisinin son seçimi, Türk milleti

için hakikî bir muvaffakiyettir. Vatan-daşlar, vatan mukadderatını eline alacak yeni büyük meclisi seçerken, ciddi bir vazife hissiyle alâka göstermişlerdir. Partimizin yüksek idaresi ile halkın samimî reyini millet vekillerinin seçiminde birleştirmek teşebbüsü cesareti arttıran kat'î ve müsbet bir muvaffakiyetle neticelenmiştir. Partimiz, bu teşebbüsü, memleketin bütün seçimlerinde daha geniş mikyasta tatbika çalışacaktır.

Aziz arkadaşlarım,

Siyaset sahasında tecrübe geçirmiş adamlar olarak, memleketimizin ihtiyacına ve bünyesine en uygun olan halk idaresi usulünü kemale getirmek idealindeyiz. Bu yolda temiz yürekle çalışıyoruz. Bizden sonra gelecek vatandaşlara, milletimizin siyasî hayatında ilerlemiş bir seviye terketmek, başlıca emelimizdir.

İyi bir halk idaresinin siyasî idarede ana prensiplerini; her nevi seçimlere halkın samimî olarak iştirak etmesiyle, hükûmetin ve Büyük Millet Meclisinin faaliyetinde hakikî bir millî murakabenin şüphe götürmez bir tarzda bulunması ile hulâsa edebiliriz. Meb'us seçiminde olduğu gibi, parti intihaplarında ve belediye intihaplarında, yer yer, ansızın yeni intihaplar yaparak teşkilâtımız üzerinde halkın muhabbet ve itimadını daima yoklamak ve kuvvetlendirmek kararındayız.

Büyük Millet Meclisinin faaliyeti,



vatandaşlara hakikî bir huzur verecek surette feyizli bir tekâmül halindedir. Hükümet işleri, millet vekillerinin ciddi bir murakabesi altında olduğu halde bütün gayretler Cumhuriyet Hükümetinin itibar ve muvaffakiyetini arttırmak yoluna müteveccihdir. Halkın seçimlere yakın alâkası ve Büyük Millet Meclisinde millet haklarının açık murakabesi idealleriyle nifaka ve anarşiye mahal vermemek zaruretlerinin beraber yürüyebileceğine inanıyoruz. Büyük milletimizin arzusu ve akılselimi, millet vekillerimizin ve parti teşkilâtımızın yüksek meziyetleri, bize, muhtelif icaplar arasında, ahengi muhafaza etmek gibi çetin bir vazifeyi kolaylaştırmaktadır.

Büyük kurultaya takdim ettiğimiz nizamname projesinde, Büyük Millet Meclisinde, Cumhuriyet Halk Partisinin bir de müstaki grupunu düşündük. Büyük kurultaydan vazife alan ve Parti Genel Başkanının farksız başkanlığında çalışacak olan intizam ve inzibat içinde, şuurlu ve çalışkan, bir müstakil grup, icra mevkiinde olan millet vekilleri ekseriyetine ve hükûmetine esaslı bir yardım ederken büyük milletimize de kendi işleri için yeni bir teminat hazırlıyacağını ümit ediyoruz.

Aziz arkadaşlarım,

Parti teşkilâtımızın ve Halkevlerinin, vatanın siyasi, kültürel ve içtimai tekâmülünde verimli çalışmalarını, her suretle teşvik ve talep etmek istiyoruz. Nifakı ve her türlü fenalıkları önliyecek, her türlü iyilikleri yapacak ve öğretecek bir millî mekanizmayı, partimizin faaliyetinde esaslı olarak bulacağımıza kaniiz. Parti teşkilâtımız, önümüzdeki devrede, istidatlara yol veren bir genişlikle müsbet faaliyetlerini, merkezî idarenin daimî teftişine tâbi görecektir.

Büyük Kurultayın sayın üyeleri,

Cumhuriyet Hükümetinin geçen kurultaydanberi memlekette tahakkuk ettirdiği faydalı işleri ve aziz halkımızın resmî müesseselerden teminini arzu ettiği dilekleri elinizdeki hulâsalar da teferruatıyla bulacaksınız. Güzel vatanın her sahada geniş mikyasta imar edilmesi, yükseltilmesi ve kuvvetlendirilmesi, durmak bilmiyen bir gayretle devam etmektedir. Birbirleriyle maddî ve manevî irtibatı olmiyan dağınık parçalardan mürekkep harap bir memleket, en uzak köşeleri arasında bir aile efradının irtibatı gibi sıcak bir alâka ile bağlanmış muazzam bir kütle olmak yolundadır. Önümüzdeki senelerde, bu çalışmalarımızın neticelerini daha parlak olarak göze çarpar bir hale getireceğimize kat'iyen güveniyoruz.

Hükümetin icraat programının teferruatıyla, Büyük Kurultayı yormak istemem. Fakat bir noktayı başlıca mesele olarak Büyük Kurultayın huzuruna arz etmek isterim.

Önümüzdeki senelerde nüfusumuzun çoğunu teşkil eden köylümüzün, gerek tahsil, gerek geçim hususunda seviyesini yükseltmeyi başlıca hedef tutacağız. Bu hususta elde edeceğimiz neticelere, çok ehemmiyet ve kıymet veriyoruz.

Kat'i olarak inanıyoruz ki, köylümüzün tahsilini ve maiyetini daha yüksek bir dereceye vardırıdığımız gün, milletimizin her sahada kudreti, bugün güç tasavvur olunacak kadar yüksek ve heybetli olacaktır.

Aziz arkadaşlarım,

Memleketimizin müdafaa kudretine ötedenberi verdiğimiz ehemmiyet, milletler arası vaziyetlerdeki son inkısaflar dolayısıyla bir kat daha artmıştır. Bugün insanlık, milletler arasında ciddi bir emniyet buhranı ge-

çirmektedir. Bir çok milletler, beklenmiyen fırtınalara ansızın maruz kalmak endişesi içinde huzursuzdurlar. Halin en büyük tehlikesi budur. Milletler arasındaki bu emniyetsizlik, bu günkü haliyle devam edemez. Bu hal, ya milletlerin şursuz bir surette birbirinin boğazına atılmalarına sebep olabilir, yahut ta nihayet akılselim galebe ederek, milletlerin huzur içinde müşterek bir insanlık hayatı yaşamaları için yol bulunabilir. Kurultayın samimî dileğini ifade ettiğimi bilerek söylüyorum ki biz, milletler arasında emniyetin avdet etmesini temin edecek çareyi sempati ile selâmlıyacağız.

Bu bahtiyar neticeye varabilmek için, her milletin hakları ve vazifeleri olacaktır. Bunların hulûs ile konuşulması lâzımdır. Fakat her şeyden mühim olan bir ana prensipin, bütün milletlerin vicdanında sarsılmaz olarak yerleşmesi gerektir. O da, nüfusu çok milletler gibi, nüfusu az milletlerin de müstakil ve millî bir hayata müstahak olduklarının samimî olarak kabul edilmesidir. İnsan cemiyetlerinin, büyükleri tarafından yutulması mukadder olduğu nazariyesini, hiç bir yer için kabul etmiyoruz, kabul etmeyeceğiz. Benliğine ve şuruna sahip olan her milletin, dokunulmaz müstakil bir devlet olarak yaşaması hakkı, insanlığın sarsılmaz müşterek bir akidesi olarak tesbit olunmak lâzımdır. Beynelmilel münasebetleri mizde, bizim zihniyetimizde bulunan devletlerle müşterek prensip ve emniyet davası, bizi müşterek cepheye sevketmiştir. Siyasi anlaşmalarımızı ve ittifaklarımızı bu zaviyeden görmelidir.

Balkan Paktını ve Saadabad Paktını, bu samimî arzularla kuranlardanız. Bütün Avrupa'yı kaplıyan son emniyet buhranı içinde, Türk - İngiliz

ittifakı, hiç bir tecavüz fikri beslemiyen fakat kendi emniyetlerimiz ve müşterek sulh ve insanlık ideali için alınmış bir taahhüttür. Bu müşterek sulh ve emniyet idealini takviye diğer taahhütlerden de çekinmiyeceğiz. Biz komşularımızla, her türlü ihtilâfı hallettik. Şimdi, samimî olarak onların emniyet içinde bulunmalarile alâkadarız. Komşularımıza gelecek tehlikeleri, bir adım sonra bize gelecek tehlikeler gibi önlemek için iktidarımızda olan tedbirleri alacağız.

Size memnuniyetle söyleyim ki Sovyetlerle münasebetlerimiz her zamandan ziyade sıcaktır ve karşılıklı itimada müstenittir. İki memleketin birbirinin emniyetine ve saadetine yakın ve ciddi bir alâka ile merbut olduğunu zikretmek, benim için hakikî bir zevktir.

Fransa ile aramızdaki yakınlığı; bitmek üzere olan tek meselenin, yani prensiplerinde tamamen mutabık kaldığımız Hatay meselesinin hallinden sonra hiç bir kuvvet bozamiyacaktır. İki memleket ve milletin menfaatlerini o kadar müşterek görüyoruz

Aziz arkadaşlar,

Milletler arası vaziyetinin bugünkü buhranında, memleketin müdafaa vasıtaları, başlıca göz önünde tuttuğumuz bir mesele olduğunu söylersem, bunu tabii bulursunuz. Cumhuriyet Hükümeti, temiz idealleri mer'iyyette ve itibarda tutabilmek için, Türkiye'nin müdafaa kuvvetinin yüksek bir derecede bulunmasının hakikî ehemmiyetini müdriktir.

Türkiye; şuurlu ve kuvvetli varlığıyla yalnız kendini korumakla kalmıyor, insanlık ailesine ve sulh mefkûresine ciddi bir hizmet ettiğine de kani bulunuyor. Bütün temennilerimize rağmen, insanlık yeni bir boğazlaşma afetine uğrarsa, Türk mil-

leti; bu mücadelede kendine düşen medeniyet ve insaniyet vazifesini kahramanca, hiç tereddüt etmeden ve hiç bir dehşetten ürkmeyen hakkiyle ve tamamıyla yapacaktır. Türk milleti; yüksek ideali ve hayatî menfaati kendisiyle beraber olan milletlerle beraber, göz kamaştıracak yeni kahramanlık menkıbeleri yazmak için tamamıyla hazır ve kat'î olarak karar vermiş bir haldedir.

Bugün ihtilâf halinde olan milletlerin hiç birisinin yaşamak hakkını ve yüksek insanlık vazife ve meziyetlerini az takdir etmek hatasına düşmüyoruz. Tekrar ederim ki herkes için yer yüzünün nimetlerinden istifade edecek bir sulh imkânı samimî temennimizdir.

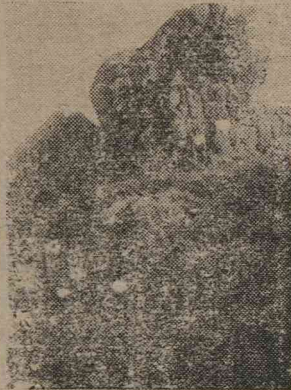
Sevgili arkadaşlarım,

Yurdu içinde masumane çalışan

ve hakları için, mecbur olursa, son bir kütle gibi şahlanmaya hazır olan büyük Türk milletinin mümessillerisiniz. Temsil etmekle iftihar ettiğimiz büyük millet, insanlık ailesinin asil ve kudretli bir mesnedidir. Kahraman milletimizin varlığı, insanlık için ölçülmez bir kıymet ve bulunmaz bir nimettir. Bu varlık; milletlerin fark-sız olarak birbirleriyle insanca geçinmeleri için tesiri ihmal kabul etmez bir teminattır.

Arkadaşlarım,

Sade vatandaşlıkta en büyük şerefi duyan Cümhuriyetçiler olarak milletimizin hizmetlerini iyi ifa etmek aşkı, bütün varlığımıza hâkimdir. Partimizi aziz andı, vazife icabını en asil bir borç tanımaktır.„



MİLLÎ ŞEF VE CUMHURİYET MAARİFİ

Cumhuriyet devrinin büyük yapıcı iradesi olan Millî Şefimiz İsmet İnönü, Maarif bçtçesinin Büyük Millet Meclisinde müzakere edildiğinin ertesi gününü benî köşklerinde huzurlarına kabul ettiler. Türk milletinin irfan yolunda yükselmesi ve ilerlemesi için besledikleri yüce idealin naçiz bir işçisi olarak o gün uzun saatler hep maarife taallük eden emir ve direktiflerini büyük bir zevkle dinledim. Mesuliyetini omuzumda değil, gönlümde ve beynimde taşıdığım irfan işlerimiz hakkında söyledikleri fikirler ve gösterdikleri yolları yüreğime sindirirken bu mes'ut anların duyduğum tahassüslerini, hiç değilse, bu satırlarımla meslekdaşlarıma nakletmek isiedim.

Türk milletinin en büyük kısmının durağı olan köye ancak Cümhuriyet girebildi. Memleketin idare vazifesini yüksek şahıslarında toplamış olan büyüklerimiz, bilhassa Maarif bakımından köylümüzün aydınlanmasını yapıcılık plânlarının ilk safında bellediler. Büyük Kurultayın açılışında Millî Şefimizin söylediği nutkun mühim bir kısmı, bu mevzuda Türk milletine büyük bir müjdeyi ihtiva etmektedir. Millî Şef şöyle diyordu :

“ Hükûmetin icraat programının

teferruatıyla, Büyük Kurultayı yormak istemem. Fakat bir iki noktayı başlıca mesele olarak Büyük Kurultay'ın huzurunda arz etmek isterim. „

“ Önümüzdeki senelerde nüfusumuzun çoğunu teşkil eden köylümüzün, gerek tahsil, gerek seçim hususunda seviyesini yükseltmeyi başlıca hedef tutacağız. Bu hususta elde edeceğimiz neticelere, çok ehemmiyet ve kıymet veriyoruz. „

“ Kat'î olarak inanıyoruz ki, köylümüzün tahsilini ve maiyetini daha yüksek bir dereceye vardığımız gün, milletimizin her sahada kudreti, bugün güç tasavvur olunacak kadar yüksek ve heybetli olacaktır. „

Bu sözlerle tek bir kelime ilâve etmek haddimin dışına çıkmak olur. Benim ve bütün meslekdaşlarımla Millî Şef'in gösterdiği bu idealde bütün varımızla çalışmaktan başka yapacak bir şeyimiz yoktur. Türk milletini yüzde yüz okur yazar kılmak için açılacak büyük irfan seferberliğinin sabahında bulunduğumuzu hiç birimiz unutmuyalım.

Maarif Vekili

Hasan - Âli Yücel

Halkevimizin çalışmaları

Ebedi Şefin kalblerimizde yarattığı ateşten iman halindeki bağlılıkla, rejimin işaret ettiği yolda, kültür kaynağı olan halkevimiz çalışmalarını, son haftalar zarfında, Kayseri Halk Partisi değerli Başkanı Şefik Soyer'in söze değil iş ve harekete kıymet veren teşebbüsleriyle çok semereli bir hale gelmiştir.

Kültür kaynağı, beraberlik, yurd-daşlar arasında sevgi ve etrafına ruhundaki hızdan ışık saçan kutsal bir çatı olan Halkevimiz; çalışmasını daha randımanlı, daha normal bir hale getirmek için idare mekanizmasında da - idare heyeti ve komite seçimleri yapmak suretiyle - ilerdeki hamleleri için yeniden bir teşekkül vücuda getirmiştir.

Bu teşekkülden sonra Halk Partisi değerli başkanı Şefik Soyer tarafından 26/6/939 günü saat 4 de Hal-

kevi üyelerine bir çay ziyafeti verilmiş, aynı zamanda evimizin bütçesi tesbit edilmiştir.

Her kol için ayrı, ayrı çalışma sahalarında müsbet işler meydana getirilmek üzere, geçen seneye nazaran mühim bir farkla tesbit edilen bütçe Halkevimize ideal bir zihniyetle yardım eden değerli Parti Başkanının bize bu yolda maddî ve manevî hiç bir muzaheretî esirgemeyeceğine en bariz bir delildir. Bu münasebetle kendilerine teşekkürü borç biliriz.

Ebedi Şef'imizin ve Milli Şef'in kalblerimizde sönmez bir meş'ale halinde yarattıkları inan ve güvenle yolumuzda sarsılmadan yürüyeceğiz. Sözle vakit geçirmeyeceğiz, eser vereceğiz, iş meydana getireceğiz.

Yolumuz uğurlu olsun!

Muhtar Erdemer

GECE YAĞMURU

Açık pencereden giren hayal kim ?
Yağmur damlaları gözlerimdedir.
Sen misin bakışt siyah sevdiğim ;
Yağmur damlaları gözlerimdedir.

Saçımı dagıtan hırçın yel mi bu ?
Alnımda dolaşan serin el mi bu ?
Şu sonsuz sukuta akan sel mi bu ?
Yağmur damlaları gözlerimdedir.

Uyusam, geceler serin bir yorğan
Olup vücudümü örttüğü zaman
Sonsuz mırıltılar duyduğum bu an
Yağmur damlaları gözlerimdedir.

Hâmit Yurdakul

Yeniden hayat bulan ocak

- Halkevinin yeni faaliyeti dolayısıyla -

A rtık bir realite olarak kabul etmek lâzımgelir ki, maddî, manevî bütün kuvvetlerin kaynağı toplu bir halde yaşanan içtimaî hayattır. İçtimaî hayatımızın yükselişini, topluluğumuzun millî ve kültürel enerjisini rejimin istihdaf eylediği gaye ve ideal ile Atbaşı beraber yürütüp hızlandıran tek bir müessese vardır ki, o da Halkevleridir. Dokuz koliyle doğrudan doğruya halka uzanan ve halka hitap eden bu halk ve kültür ocağı, Türk Cumhuriyetinin çok önem verdiği ve birinci plânda gelen en mütekâmil bir varlığı ve yürüyen inkılâbın hızıdır.

Açıldığı ilk gündenberi bu hüviyetiyle çalışan ve Kayseri muhitinde bir varlık ve beraberlik yaratan Kayseri Halkevi itiraf etmek lâzımgelir ki son bir kaç yıl içinde zayıflamış, topallamış, bir takım faaliyetlerini gaybederek kötürüm bir şekil almıştı.

Halkevleri her tarafta gerek kemiyet ve gerekse keyfiyet itibarıyla bir gün öncekinden daha faal ve daha inkişaf etmiş bir şekilde serile serpile büyüyüp genişlemekte, inkılâbın kendisine yüklediği vazifeleri yapmakta iken Kayseri Halkevinin yerinde sayısı

ne içindi ve buna sebep ne idi? Evet buna sebep ne idi ki, dokuz kolun dokuz defterinde sayılı binlerce vatandaşın son zamanlarda ancak bir kaç kişi faal bir vaziyette kalarak Halkevini şekillen ayakta tutabilmiş, diğerleri Halkevi ile alâkasızlık göstermeye başlamışlardı?.. Bunun tabii bir çok sebepleri vardır ve bu sebepler, üzerinde durulması lâzımgelen en büyük ve en mühim meselelerdir.

Halkevi ile resen ve vazifeten alâkadar olması lâzımgelen salâhiyet sahiplerinin, hiç bir gün Halkevi faaliyeti ile alâkadar olmayışları, aza ve mümessilleri başlarına topluyarak hasbuhal etmeyişleri, dertlerine derman ihtiyâçlarına çare aramayışları bu sebeplerin muhakkak ki en başında gelir. İşte bu alâkasızlık Halkevini ruhsuz, cevhersiz bir şekle sokmuş ve onu kocaman bir etiket haline getirmişti.

Vilâyetimize teşrif eyledikleri şu bir ay içinde elbetteki, idarî, siyasi ve içtimaî pek mühim ve pek muaddal meselelerle karşı karşıya bulunan İlbay Şefik Soyer ilk iş olarak Halkevini ele aldılar; Halkevini canlandırmak, ona

yeni bir hız verip enerji ašlamak için istical gösterdiler, objektif görüşleriyle Halkevinin tam ve tamam yarasına parmaklarını koyup hastalığı derhal teşhis ettiler ve heman harekete geçerek kayıtlar üzerinde bir tasfiyeden sonra bir çok kıymetli vatandaş Halkevine davetle dokuz koluda kuvvetli elemanlarla takviye ederek yeni bir faaliyet kadrosu tesis ve bir idare mekanizması meydana getirdiler. Kültürlü, mefkûreli ve idealist gençleri başına topluyarak Halkevinin yeniden dünyaya gelmesine sebep ve amil olmakla beraber teşekkülünden şimdiye kadar göremediği 7500 liralık geniş bir bütçe ilede kolların hareket takatını artırıp faaliyet kudretini teşci ve tahrikeylediler. Bu, Halkevimizin şimdiye kadar göremediği, nail olamadığı ve hatta ümit dahi edemediği yüksek bir nimet, faziletkâr bir alâka oldu.

İlbay Şefik Soyer, iyi görüşleri neticesinin verdiği kat'i ve ciddi kararları ve bu tákdir-kâr hareketleriyle vilâyetimiz için çok hayırlı olan iki mühim gayeye bir çırpıda vasil olmuş bulundular.

1 - Halkevi bir basıbadelmektir

ile tekrar ve eskisinden daha kuvvetli bir şekilde yeni bir hayat ve faaliyet sahasına atılmıştır.

2 - Güzel Kayserinin bağrından samimî ve mütenasit bir hava içinde, elele ve kalp kalbe verecek kabiliyette, şuurlu, kültürlü ve idealist bir gençlik kütlesi Halkevi çatısı altında kuvvetli sempatilerle cemedilmiş ve memlekete hizmet etmek için bütün kudretleri seferber edilmiş bulunuyor.

Muhterem İlbay Şefik Soyer'e bu iki cepheli muvaffakiyetlerinden dolayı yalnız Halkevi adına değil, bütün memleket halkı namına arzı şükran etmek bir vazife ve borçtur.

Münferit insanları toplayıp bir kütle halinde ve içtimaî bir nizam ile bir gaye ve ideal peşinde koşturabilmek için ictimai hayat dusturlarını hakkiyle bilmek, iyi görüş ve yüksek idare vasıflarını üzerinde toplamak, cemiyetlerle yakından ve candan alâkadar olmak prensipleriyle mümkün olabileceğini de öğrenmiş bulunuyoruz.

Bu; gerek bizim, gerek Kayseri için büyük bir derstir.

Sahir Üzel

Kayseri ilinde

TETKİKLER, GÖRÜŞLER

— II —

Naci Kum

Kayserinin geniş çevresi, çok eski zaman insanların tarihi cevvelan yeri olmuştur. Komşu olduğumuz Sivas, Yozgat, Kırşehir, Niğde, Adana, Maraş illeri bu tarihi hayatta ilimizle müsterektir. Demek isterim ki, bizim tarihimiz, sınırdaş olduğumuz illerin tarihine zincir gibi eklidir. Zaten Anadolu'nun tarihi mukadderatı orta yaylanın göbeğine bağlıdır. Bu hali son türk inkilâbı tarihi isbat eder. bu günü hepimiz biliyoruz, ki: Ulu Atatürk bu inkılâp yolunu (Erzurum - Sivas - Kayseri - Ankara) illeri arasında açmış ve buralarda yenileştirmiştir.

Bu günün düzgün demir yolları şöseleri yokken İranın merkezinden Ege denizinin en kadim iskelesi olan (Enes - Ayasuluk - Selçuk) limanına kadar uzanan geniş bir yol, Kayserinin içinden geçiyordu. Bu yoldan büyük Krallar ve onların çok kalabalık orduları gelip geçtiği için (Şehrah) adı verilmişti. Daranın, İskenderin Serhasın, Keyhüsrevin, Tomrisi, Timürün... Orduları bu şehrahın üzerinden gelüp geçtiler. Doğudan batıya batıdan doğuya doğru koca bir deryanın dalgaları gibi med ve Cezir yapan çarpışmalar. bu yolların güzergâhında vukubuldu.

Ulu yolun geçtiği yerlerde vaktile büyük kentler ve orduların, kervanların konaklaması için kervan seray-

lar kurulmuştu. bunların izlerini ve artıklarını memleket içinde görmekteyiz. Doğu güney hududumuzdaki (Şar - Komana) ve vilâyet dahilinde (Madrasun) (Kültepe) (Mazaka- bizzat Kayseri), (Boğazköprü) mevkiilerile (Karaday kervansarayı), (Sultanhanı kervansarayı) bu arada sayılabilir.

Aynı zamanda, (Halis Kızılırmak) üzerinde (Eti) ler zamanında kurulmuş köprülerden geçilerek, Karadenizin işlek limanı olan (Sinop) a kadar mühim bir ticaret yolunda vardı. Şimdi, Kara hüyük köyünde muazzam harabesi bulunan (Kaneş-Kültepe) etilerle, Assûr lular arasında müsterek bir ticaret memleketi idi. Hindin İranın dokuma ve baharları; Anadolu'nun toprak mahsulleri, Sinop civarının kırmızı toprak boyası ta Efes limanına bu yollardan taşınarak oradan Yunanistana ve Roma pazarlarına götürüldü.

Eti imparatorluğu zamanında, memleketin bu ticaret vaziyetini biz, Kültepe de bulduğumuz kiremit üzerine yazılı mektuplar (Tablet) den öğreniyoruz. O devirki para kesilmediğinden, para yerine çavdar ve sair matahlarla mübadele, değişme usulü vardı.

Anayurdumuzun ilk sahipleri olan atalarımız Etiler, bu alış verişlerde ve sanatta çok ileri gitmişlerdi. He-

ERCIYES

II

Ey yedi kat göklerden kendine bir tak kuran,

Bu iller benim deye bağdaş kurup oturan,

Ünü büyük Erciyes !

Seni şanlı ırkımın bir sembolü sanırım,

Uçan kuşlardan bile adımı kışkırtırım.

Bun bilirki herkes

Ömrümde dik başını asırlar eğmeyen,

Yalnız Tanrıdan başka, alını yere değmeyen,

Tarihi ters çeviren

İki başlı ejderi bir vuruşta deviren,

Söveri tepeliyerek, saltanatı yıkarak

Cihana örnek olan ; alını açık, yüzü ak

Bir Ulus varki ancak, işte sana eş olur

Köpüren bir sel iken yakan bir ateş olur,

Kâh o da senin gibi kükreyip çığ koparır,

Duldasına sığınan insanlığı kurtarır ,

O, yıkıcı yapıcı, köhneyi kırıcıdır

O, kudretin hemeli ve hem de kılıcıdır

Onun gülü önünde Everestler kücedir,

Benim asil milletim yücelerden yücedir

Hamdi Üçok

sabları düzgün, aksataları sağladı. Madenleri işlemekte, altundan gayet zarif kaplamalar lüleci çamurundan pek nefis vazular yapmakta ve heykel, kabartma sanatında maharetleri vardı Sonraları Anadoluyu eyreti olarak zabteden Yunanlılarla Romalılar bu maharet ve sanatları atalarımız olan Etilerden öğrendiler. Bu çıraklıkta gitgide usta olan bu milletler bugünkü avrupa medeniyetinin temelini atmış oldular. İlk yazıyı, ilk hesabı, ilk yer ve gök bilgilerinin de hocası şüphesiz Atalarımız olmuştur. Mısırlıların (Hiyeroglif) yazıları, Eti

yazısından alınmıştır. Irakda medeniyet kuran Sümer lerde, çivi yazısını icad etmişler. Bu yazıyı Asur lular onlardan öğrenmişlerdir.

Hasılı bugünkü medeniyetin kurucuları olan ecdadımızın tarihi geçitleri üzerinde dolaşmak zevkli şeydir. Biz, o günlerden ibret alarak daha ileri devirlere hazırlanacağız. Memleketi iyi tanımak vatan sevgisinin şartıdır. Çünkü tanınmayan şey sevilemez. Bizde bu sevgi ile yurdumuzu tanımağa çıkalım, her şeye ibretle bakalım.

Madam Montessorinin

biyografisi ve eserleri

- 11 -

Yazan : N. Taylan

Çalışkan, fedekâr, tatlı ve ahenktaşesi ve şivesi ile öğrencilerine kendini sevdiren ve saydıran Montessori için bu ve bunu takip eden başarılar yeni bir faaliyet zeminin esasını teşkiletti. O, bu günden itibaren a normal çocuklara tatbik edipte muvaffakiyetle neticelenen usullerini normal çocuklara tatbik etmek için müstakbel plânlarını çizmeğe başladı. Roma ünivertesi felsefe şubesine devam etti. Bilhassa (Psychologie experimentale) yani tecrübi terbiyeye önem verdi. Bu müddet zarfında Roma ilk okullarını muntazaman ziyaret eder bu okullarda yıllardan beri kökleşen ananeleri ve yanlış metodları tenkid ederdi. Şüphesizki Montessorinin ilk hücum ettiği şeylerden biri de çocukların tabii hakları olan istedikleri gibi hareket etmekten men edilerek sıralara mıkılanmaları ve mütemadiyen söylüyen, hareket eden ve çok vakitler yorgun görünen bir öğretmeni beklemeğe, dinlemeğe mecbur tutulmalarıdır. Bir taraftan okulları dolaşüyor, kendi aradığı hakikatlerin hiç birini bulamadığına şaşıyor, diğer taraftan tettebbu ve taharriyatına devam ediyormuş, terbiye hakkında yazılan bütün kitapları okuyor fakat bunlardan da istediği yardımı bulamıyordu.

Acaba Montessori'nin aradığı hakikatler ne idi ? Resmî okulları niçin ve neden beğenmiyordu. ?

Madam Montessori, vaktından önce verilen zihni terbiyeden çekiniyor bilhassa hasse ve adeste terbiyesile uğraşmak istiyor. Bundan başka o, bu sahada muhassıran tabiatın icap ve işaretlerine uymak arzu ediyordu.

Malumdurki uzuvlarımızın hepsi üç merhaleden geçer. Dimağ da bu kaideye tabidir.

1 — Munhasıran büyüme devresi:
Bu devrede uzuvlar su cihetinden
zengin olduğundan her türlü temrin-
ler muzurdur.

2 — Bu devrede uzuvlar talim ve temrin ister. Çünkü bu mustakbel inkişafın şartıdır.

3 — Sistemli çalışmanın tam mahsul vereceği devredir.

Çocukların sıhhatlerini tehlikeden korumak için çocuk uzuvlarının ne zaman idman ve temrine müsait olduğunu bilmek önemlidir. Vakitsiz müdahalelerden ancak bu takdirde kaçınılabilir. Bunun içindirki Montessori mürebbilere musırrane surette çocuğun ilmen tetkik ve tefebbüunu tavsiye ediyor.

Bebegin ve çocuğun azaları kemiyet itibarı ile ikinci devreye vasil oldukları halde bir çok adelerin ve dimağın önemli kısımları henüz birinci devreyi bitirmemiş olabilir. Şu takdirde bir uzvun tekamülünü ikmal ettiği talim ve terbiyeye kabiliyetli bulunduğunu bize anlatacak

harici alâmet nedir? ve hangi şeydirki erkezi itibarile bir silsilei meratip teşkil eden dimağın aynı zamanda inkişaf etmediğini bize gösteriyor?

Bu suallerin cevabını tabiat veriyor. Yalnız bize bu suallerin cevaplarının nerede yazılı olduğunu araştırmaktan ibaret bir vazife kalıyor. Açlıktan ağlayan çocuk gıda ihtiyacını izhar ediyor. Bu ihtiyaç tatmin edilince susuyor. Uyuyor. Tabii bunun gibi çocuğun adeleleri de muayyen zamanda talim ve terbiye arzusu izhar eder. Bilhassa çocuğa has olan (oynama kımıldama) ihtiyacı bu arzunun ifadesidir. Yalnız tecrübe ile bilirizki çocuk çabuk yorulur adeleleri az zamanda çok tekrür eden temrinler ister. Alî ve zihni merkezlerin talim ve terbiye ihtiyacı çocuğun muhtelif eşyaya karşı duyduğu alaka ile tezahür eder. Bu alâka şekillerinin teakubu açlığın ve veya adelelerin temrin ihtiyaçlarının tezahürü gibi Fizyolojik kanunlarla meşruttur. Çocuğun mütemadiyen alâkasını çeken eşyayı tetkik arzusu hangi dimağ merkezin terbiyesi lazım geldiğini

bize bildirdiğinden fevkalade ehemmiyetlidir. Çocuğun ilgi doymadığı eşya ve işlerle uğraşması faydasız, hatta nefreti mucip olacağından tehlikelidir. Okuma aritmetiği vaktından önce öğrenmesi arzu edilen çocuk sayılardan ve okumadan nefret eder.

Psychologie gösteriyorki, çocukta ilk defa harekete gelen merkez hissi olanlardır. Sonra harekî merkezler daha sonra zehni merkezler. faaliyete geçerler Zihni merkezlerin inkişafı bir çok cihetten kendisine temel hizmeti gören diğer ikisine bağıdır. Bunları inkişaf ettirmek bizzat zehni kuvvetlendirmek demektir. O halde Pestalozzi nin muakibi olan Froebel gibi Moniessori nin de (Case dei bam bini : çocuk evleri) inde hasse ve adele terbiyesinden işe başlamaları ne kadar doğrudur. Şu halde Montessori ilk önce, sevimli ve cazibeli temrinlerle çocuklarda görme, eşitme, dokunma gibi duyguların inkişafını intizamla ve pedagojik sistemlerle incelemek, istiyor. Bunu talim ve terbiye için temel tutuyor.

- Devam edecek -



Kayserinin Turistik bakımından önemi ⁽¹⁾

Yazan :

KEMALEDDİN KARAMETE

Kayseri yer yüzünün tanıdığı en eski şehirlerden birisidir. Çevresinde binlerce yıllık tarihî eserlere rastlanan Kayseri medeniyet ışığını ilk defa yakmış olan şehirlerden olması itibarile pek yerinde olarak öğrenmeğe hak kazanmıştır.

Kayseri daha çok gerilere gidilmeksizin üzerinde (6000) senelik bir devrin medeniyet hamulesini taşımaktadır. Şimdi Kültepe denilen Etiler zamanında Kaneş tesmiye edilen ve bu günkü Kayserinin esasını teşkil eden bir şehir o devirlerde yine dünyanın iktisadî, siyasî hayatında mühim bir rol oynamakta idi. Bilahare Mazaka'ya nakledilen ve en nihayet Kayseride karar kılan bu yerin bütün geçmiş devirlerden zamanımıza kadar olan ehemmiyeti aşikârdır. Bu sebeple 6000 senedenberi birbiri üzerine birikmiş tarihî eserler bu gün Kayseriye başka bir kıymet ve tarihî ehemmiyet verilmektedir.

Biz burada Kayseriye seyyah celbi için alınması lâzım bazı tedbirlere şöylece bir göz gezdireceğiz :

Kayseri Türkiyenin Turistik bakımından en ön safta gelen şehirlerinden birisidir. Bunun neden olduğunu izah edelim :

İki sebepten ;

1 — Yukarda arzettiğimiz gibi Kayserinin tabii bakımdan seyyah celbine fevkalâde müsait olması.

2 — Malik olduğu baha biçilmez eski eserleri.

Tabii bakımdan Kayserinin en büyük hususiyeti Orta Anadolunun üzeri ebedî karlarla örtülü muazzam ve muhteşem ERCİYES dağına malik olmasıdır. Sırf bu tabiat harikasını seyretmek için yüzlerce seyyahın Kayseriye geleceğine şüphe edilemez. Erciyes hakkında fazla izahata girişmiyeceğim. Manzarasına bakmakla doyulmayan bu dağ hakkında şimdiye kadar bir çok yazılar yazılmış ve şiirler söylenmiştir. Hatta ben de Kayseri hakkında yazarak bastırdığım mütebakisi toptan Maarif Vekâleti tarafından satın alınan ve meraklıları tarafından daima aranılmakta olan, fakat bu gün artık piyasada mevcudu bulunmayan bir kitabın adını (Erciyes Kayserisi ve tarihine bir bakış) tesmiye etmiştim. [2]

Fakat Kayserinin asarı atikası üzerinde biraz durmak icap edecektir.

Bütün Türk vatanının her tarafında olduğu gibi Kayseri de Türklerin, binlerce senelerdenberi buralarda oturduklarına şahadet eden binlerce nadide ve san'at kıymetleri bu günün san'atkârlarını hayrette bırakan şaheserlerle süslüdür. Bu eserler Türklerin bu yerlere anasıl sahip olduklarına dair en ehemmiyetli tapu senetleri mesabesindedir. Bunlar; emsalsiz camiler, medreseler, türbeler, kervansaraylar, hanlar,

köprüler, çeşmeler ilâhdir... Bunlar yalnız ata yadigârı, san'at eseri, kıymetli asarı atika, tapu senedi olmakla kalmazlar. Başka bir kıymette ifade ederler. Oda memlekete seyyah dolayısıyla para celbetmenin en esaslî âmilleri olmalarıdır.

Bu gün Fransa, Almanya, İtalya, İsviçre, Yunanistan ilâh... bütçelerinin mühim bir kısmını seyyahların getirdikleri paralarla tevazün ettiriyorlar. O kadarki memleketlerine seyyah ve ecnebi parası gelmesi için bir çok memleketler pasaport vizesi masraf ve külfetini bi'e kaldırmışlardır.

Maamafih Türkiyede turizm için bazı büyük şehirlerde esaslî adımlar atılmaktadır. Bilhassa son zamanlarda İzmirin turistik yolları için bir milyon üçyüz bin liranın sarfedileceğini gazetelerde okuduk. Buda bu meseleye Cumhuriyet Hükûmetinin ne kadar ehemmiyet verdiğini gösteriyor. Türkiyedeki asarı atika bolluğu ve tabiatın zenginlik ve güzelliği hiç bir memlekette yoktur. Onun için seyyah muhakkak gelecektir. Bunu temin etmek için de güzel yollara ve asrî otellere ihtiyaç vardır. Başka şeylere bugün için lüzum yoktur. Mamafih bir çok seyyahlar otomobillerle bilhassa kendi otomobilleriyle seyahat etmek ve konforlu bir otelde istirahat etmek isterler. Yol ihtiyacı Türkiyede ehemmiyetli bir surette trenle temin edilmiştir. Bilhassa Kayseri bu hususta gayet mühim bir noktada bulunmaktadır.

İstanbul, Mersin, Samsun, Diyarbakır, Erzincandan gelen trenlerin geçtiği yerdedir. Esasen Kayserinin kara yolları da fena değildir.

Kayseri için şimdi en ziyade lâzım olan bütün asrî konforu haiz bir oteldir. Bu olduğu takdirde gayet yerinde yapılmış reklâmlar vasıtasıyla

Kayseri'ye gerek Türkiyeden, gerek hariçten çok seyyah gelecektir. Bunların şehirde bırakacakları para umumî kalkınmaya yardım edecektir. Bu paradan evvelâ tren istifade edecek ondan sonra Kayseride istasyondan itibaren hamal, arabacı, şoför, otelci, lokantacı, kahveci, halıcı, fotoğrafçı ve lustracı ilâh... her çeşit esnaf istifade edecek ve dolayısıyla belediyenin varidatı, artacak, şehir zenginliyecektir.

10 Haziran 1939 tarihli Fransada Pariste çıkan "Illustration", mecmuası; 1939 New-York beynelmîl sergisine tahsis ettiği fevkalâde nüshasında Türkiyeyi güneş, hatıralar ve vaitler memleketi olarak tavsif etmekte ve herkesi Türkiyeye davet etmektedir. Ecnebilerin bile Türkiye turizmi için reklâm yaptığı bu sırada biz turistik bir şehir olan Kayseriyi ihmal edemeyiz.

Fakat maalesef bu gün Kayseride yirminci asır konforuna alışmış insanların tatmin edecek bir otel yoktur. Muhakkak surette asrî konforu ihtiva eden Erciyes nazır bir otel Kayseri için en büyük bir zarurettir. Bunun yapılmasında kaybedilen her gün şehir namına bir ziyan kaydedilmektedir. Bu otelin yapılması için alâkadar makamlar bir çare bulmalı - Belki evkaf idaresinden bir yardımda temin edilebilir - ve Kayserinin turistik ehemmiyeti kıymetlendirilmelidir.

Gazetelerden öğrenildiğine göre 1940 yılında İstanbul - Ankara arasında motörle müteharrik çok sür'atli trenler işletilecek ve mesafe 8 - 9 saate inecekmiş. Bu takdirde o trenlerden Ankara - Kayseri arasında da işletilecek olursa şimdi ekspresin 9 saatte katettiği yol belkide 2,5 - 3 saata inmiş olacaktır. Şu halde Kayseri Ankara'nın bir banliyösü makamına girmiş bulunacaktır. Binaen-

leyh yakın bir atide husule gelecek bu değişikliklerden Kayseri azamî surette istifade etmelidir.

Avrupada yazın sıcaklarından kurtulmak için ya dağa ya denize giderler. Kayseri civarındaki memleketlere de deniz yakın olmadığından veya pek sıcak olduğundan şimdiki halde çadırla ilerde bir otel yapılırsa otelde misafir olmak şartıyla Erciyes eteklerinde ve Tekir yaylâsında bir zaman ikamet etmek kısa ve kârlı ve seyahat yapmak, aynı zamanda sıhhat kazanmak demektir. Zaten orada akan buz gibi berrak sular ve ceyyit hava bunu garanti etmektedir. Aynı zamanda spora meraklılar burada yazın ortasında hem yaz hem kış sporlarını yapmak imkânını bulacaktır. Yeni her mevsimde kayak sporu yapmak mümkündür. 1936 30 temmuzunda Erciyes çıktığımızda göz alabilen bir kısmının gayet kesif bir kar tabakasıyla örtülü bulduk. Her halde karın kalınlığı 2 - 3 metreden fazladır. Sporcu ve tabiatı hoşlanacak bir gençlik için burada dağcılık yürüme ve her türlü spor yapmak bir zevk olacaktır. Tekir yaylâsında güneş yakıcı değildir. Fakat soğuk yoktur. Türkmenler orada koyunlarını otlattırdıklarından süt, yoğurt, kaymak ve et de boldur. Adeta insana yeşil bir kadife üzerinde yürüyormuş gibi bir his veren, güneşte yer yer gümüş çizgiler gibi parlayan ince sularla tezyin edilmiş Tekirin zümrüt gibi çimenleri üzerinde gezmek doyulur saadetmidir?.

İlerde Kayseri zenginledikçe Tekirden veya başka yerden erciyesin tepesine (teleferik) havaî hat da yapılabilir.

Ankarada oturanlar tatil günlerini bir dağ havası almak ve eğlenceli bir seyahat yapmak için Kayseride geçirmek isteyeceklerdir. Kayseriden

Tekire otobüs seferleride tanzim olunabilir. Bu seyyahlar Kayseri asarı atikasının güzelliklerini seyrettikten ve Erciyes dağının saf havasıyla ciğerlerini şışirdikten sonra neş'eli bir surette Ankaraya dönebileceklerdir. Kim Erciyesin yazın sıcaklarında, karla örtülü dinlendirici manzarası karşısında bir kahve içmek istemez. İlerde belki Kayseri ile diğer memleketler arasında tayyare seferleri de yapılacaktır. Onun için şimdiden gözü açık tutmalı.

Demekki seyyah celbinin en büyük âmili oteldir. Ondan sonra eğlence yerleri. O halde evvelâ asrî otelimizi yapalım ve eğlence yerlerimizi cazip bir şekle sokalım. (3)

Spor bakımından seyyahların Kayseride Sümer fabrikası stadında bir çok maçlar ve spor şenlikleri görmeleri mümkündür. Bilhassa günden güne eski güzellik ve rağbetini bulan Türklere has Cirit oyunlarını da seyrederek hoş vakitler geçirmek imkânı da vardır.

Yeni ve kıymetli Valimiz Sayın Bay Şefik Soyer şehir için bütün ihtiyaçlara tekabül edecek bir stad meydana getireceklerini son Halkevi toplantısında müjdelediler.

Zaten yeni Valimizin himmetleriyle bu yâzıdaki dileklerimiz tahakkuk edeceğinde hiç kimsenin şüphesi yoktur. Bursa gibi gerek tarihi ve gerek turistik aynı zamanda Keşiş dağı gibi bir dağa malik bir şehirden gelen Valimiz Kayserinin de tarihi kıymetini ve Erciyesin ehemmiyetini tebarüz ettirecek çareleri buldurtacaklarından eminiz ve bunun için sevinmekteyiz.

Şu halde Tekir, Hisarcık, Talas, Zincidere, Gesi, Bünyan ilâh... gibi sayfiye yerleriyle Kayseri asrî hayatın uğultulu ahenginin husule getirdiği yorgunluğu gidermek için neş'eli



Kayseri ve havalisinin emsalsiz tabii güzellikleri ve emsalsiz asari atikasını hassaten görmeğe gelerek iki gün kalan ve bunlara büyük bir takdir ve hayranlıkla seyreden Ankaradakil Süfera heyetinin Argıncık köyünde Türkiyede yegâne eski ev nümunesi Haydarbey köşkünün önünde alınmış toplu bir resmi

dinlendirici tahayyül edilen bir yer olacaktır.

Geçen sene Ankaradaki süfera heyeti Kayseriyi ziyarete geldiler. Bu Türklerin atalarının yadigarları karşısında bol bol hayret ve takdirlerini izhar ettiler ve ondan sonra şehre seyrek olmakla beraber bir seyyah akını başladı. Zira bunlar gördüklerini olduğu gibi tanıdıklarına anlatmışlardı. Mamafî bunlar şehirde asrî bir otel olmadığından Nafia Vekâletinin kendilerine tahsis ettiği yataklı vagonlarında yatmışlardır. Bu şehir için sevindirici bir hal de-gildir.

Kayseri ve havalisince Turistlerin gezmesi ve görmesi icabeden çok ehemmiyetli eserleri muhtasar bir surette zikredelim.

Kayseriye gelecek seyyahların

bilhassa il dahilinde görecekleri eserlerin başlıcalarından birisi Ürgüpte civarında (Göreme) de yekpare kayalara oyulmuş duvarları yağlı boya resimlerle müzezyen 8-9 ncü asırlardan 10-12 nci asırlara kadar devam eden bir devire ait olması muhtemel mabet ve kiliselerdir. Zaten burası dünyada eşi bulunmayan coğrafi, jeolojik ve tarihî bakımdan gayet alâka bahş bir mahaldir. Bunun etrafı binlerce insanın taş kesilmiş zannedileceği garip teşekkülâtı tabiiye ve peri bacalarıyla çevrilmiştir.

Kayseriye gelen seyyah Göremede
— devamı 362 inci sayfada —

- 1 - Şimdi Kayseri hakkında pek şümüllü bir eser hazırlamaktayım.
- 2 - Bu yazı - kısmen 5 Haziran - 1939 ve 10 Haziran-1939 tarihli Atayolunda çıkmıştır.
- 3 - 3 ve 10 Temmuz 1939 tarihli Atayolu gazetelerinde bu hususa tafsîl edilmiştir.

Bir Aşk Sahifesi

(EMİL ZOLÂ) dan

ÇEVİREN Muhtar Erdemer

(Elen) teessürden dili tutulmuş, mırıltı halinde :

— Ah doktor! Yavrum ölüyor, bakınız yüzü tanınmıyacak bir hale geldi, dedi. Doktor cevap vermedi, ikinci bir nöbet gelmesini bekliyordu. biraz sonra :

— Bu krizi diğer bir krizin takip etmesi ihtimali var. Çocuğu yalnız bırakmayınız, buradan içeri kaldırınız, fakat telâş etmeyiniz, korkar, dedi.

İkisinde karyolaya dayanmış, büyük bir sarsıntıdan yeni kurtulan Jan'ın vaziyetini tetkik ediyorlardı.

Doktor, çıplak boynunu soğuktan muhafaza için caketinin önünü ilikledi. (Elen) omuzlarına iğreti olarak atmış olduğu şalını kavuşturdu. Bu esnada Jan yeni bir çırpınma, gerinme hali göstererek ceketinin düğmelerini ko-parmağa başladı. Fakat bu hal uzun sürmedi. Küçük kııda aşikâr olarak büyük bir halsizlik ve zafiyet görü-lüyordu. Bir taraftan kızın hareketle-rine dikkat eden, diğer taraftan genç anneyi temine çalışan doktorla Elen arasında şu kısa görüşme oldu.

— Kızınız kaç yaşındadır?

— On bir buçuk.

Bir müddet sessizlik hüküm sürdü. Doktor başını eğdi. Hastanın göz ka-paklarını biraz aralayarak inceden inceye muayene ettikten sonra Elen ile aralarında tekrar şu görüşme oldu:

— Kızınızda küçükken de bu ihti-lâclar varmıydı?

— Evet doktor vardı. Fakat on yaşına gelince gaip olmuştu. Yavrum çok rahattı. Bir kaç gündüberi bu

iztiraplar, takalluslar kızımı çok bitkin bir hale getirdi.

— Aileniz arasında asabî hastalık-lara duçar olanlar varmıydı?

— Bilmiyorum. Annem göğüs has-talığından öldü.

Elen tereddüt ediyor, sıkılıyor ve büyük annesinin akıl hastalıkları te-davihanesinde olduğunu, ailenin bu tirajik halini bir türlü itiraf edemiyor-du.

Doktor, derhal :

— Dikkat ediniz, ihtilâç yeniden başladı, dedi.

Jan gözlerini açtı, şaşkın, şaşkın etrafına bakındı, hiç bir söz söyle-medi, gözleri sabitleşti, vücudu geri-ye doğru eğildi, zavalhı kızın rengi kıp kırmızı iken birdenbire esmer bir sarılığa çevrildi. Doktor :

— Telaş etmeyiniz, öteki elini tu-tunuz, korkmayınız, dedi.

Elen büyük bir çeviklikle evin küçük eczahanesini teşkil eden camlı dolaba koştu, kapalı bir cam balon alarak Janın yanına geldi, balonu açtı.

Janın burnuna yaklaştırdı. Sert kokunun tesirile Jan derin bir göğüs geçirerek kuvvetli bir nefes aldı ve ellerini annesinin ellerinden ayırdı. Doktor :

— Hayır, hayır, bu kadar kâfi. Fazla eter hastayı yine buhranlı hali-ne iade edebilir, dedi.

İkisinde hareketsiz duruyorlardı. Kız, boynunun damarları şişerek, göğ-sü kabarak şiddetli takallus ve ih-tilâclar içinde vücudunu sağa sola

döndürüyor, yumruklarını sıkıyor, dişlerini gıcırdatıyordu. Doktorla Elen karyolanın yanında kızın bu halini dikkatle takip ediyorlardı. Bir aralık Janın parmakları açıldı, süratle annesinin şalına kinetledi. Şalı kuvvetle aşağıya doğru tarttı.

Zavallı annenin yavrusunun, bu melek kadar saf ve sevimli kızının, bu acıklı hali karşısında içi paralanıyordu. Kızın sıcak ve sevimli çehresindeki iri gözler mahreklerini gayip etmiş gibiydiler. Gözlerinin beyazları irileşmiş, yüzüne dermansızlık çökmüştü, sedeften beyaz dişleri ağzının içinde parlıyordu.

Elen Doktora :

— Bütün ümidim sizde, ne icap ederse yapınız, dedi.

Elen, bu anda aynı hastalık yüzünden Marsilyada bir komşusunun mini mini kızının öldüğünü hatırlıyor ve dehşetle titriyordu. O, doktorun kendisini teskin için aldattığına, kızının bu hastalıktan bir türlü kurtulamıyacağına zahip oluyordu.

Doktor bu esnada Janın bileklerini şakaklarını uğuşturuyor, vücudünün muhtelif yerlerine hafif, hafif masaj yapıyordu. Jan bir kaç defa kımlıdandı, doğrulur gibi oldu ve boylu boyunca kendini karyolaya attı, boyununu uzattı, vücudünü gerdi ve başı göksünün üstüne düştü. Elen eğildi ve kızı yavaşça alından öptü ve gayet yavaş bir sesle doktora :

— Bu, son krizmidir aceba ? Bunu başka krizlerin takik etmesi ihtimali var mıdır? dedi

Doktor :

— Her halde bundan sonraki krizler bunların ancak yarı şiddetinde olurlar, dedi.

Doktor, Rozaliden bir sürahi ile bir bardak istedi. bardağı yarıya kadar su ile doldurduktan sonra Elenin

Kendine bir teselli bul

*Kızılbaşan ufuklar, sararıp ölen güneş,
Acılaştan bir gülüş sepmiş dudaklarına.
Baharda güzelleşmiş karanfilden bir ateş,
Penbe penbe gölgeler dökmüş yanakların..*

*Batan güneş saçları kaybolmadan,
Ruhuna hicranların soğuk kışı dolmadan
Titreşen yoprakların altında gez bir zaman
İsmi dudakla yaz gül yapraklarına*

*Nihayet yavaş yavaş sessizliklere inde,
Derdine bir teselli ara, bul yüreğinden;
Dinmezse ızdırabın bu hasta yüreğine
Kendini elemelerin bırak kucaklarına...*

Mustafa Pişkin

Lise : yardımcı Türkçe öğretmeni

yardımı ile balondan bir kaç damla eter damlattı ve küçük bir gaşıkla Janın sıkılmış dişlerini yavaşça açarak

Çok yüksekde yanan lamba odadaki karma karışık, perişan bir hale gelmiş eşyayı aydınlatıyordu. Elinin kolunun üzerine gelişi güzel fırlattığı elbiseleri yere kaymıştı. Karyola güzel bir mina çiçeği kokusu neşrediyordu. Doktor hizmetciye bir leğen getirtti ve Janın şakaklarına soğuk suya batırılmış bezler koydu.

MİLLÎ KİPLEYE KARŞI

*Tanrıya hamdü sena , Minnet ulu ataya
Kuştuk bugün şükür sevgilimiz hatay
Dağ dağa kavuşmazken yıllarca bu diyarda
Koca bir parça ülke katıldı ana verda.
Milli şeften Milli bu bahasız armağan
Bu harpsiz büyük zafer , bu ikinci bir lozan.
Hatay , Ey çöl incisi akdenizin gulkızı,
Açılan pahtımızın Hatay parlak yıldız.
Ayrılığın öyleki yirmi kış yirmi bahar
Bağrımıza işledi evlat acısı kadar.
Sancağa eş olarak dillerde gezdi adın
Ve onun al rengile kalbimizde kanadın ,
Artık yetişir dedin arslan gibi haykırdın
Esaretin çelikten halkalarını kırdın
Çünkü taşı tapruğı mukaddesatı bütün
Türk olan nere varsa elbette o yer türkün
Bizki kuvvettin evvel tek hakka inanınız .
Hakkı tanımayanlara hakkıda tanıtırsınız .
Yurttaş sulh Cihanda sulh , bu şaşmaz şiarımız
Yurda göz koyanların karşısında biz varız .
Kül içinde kıvılcım neyse öyle hincımız .
Kolay girmez kınına çekilen kılıncımız
Atamızın ateşi ruhlarımızda hanar ,
In önünün elinde zapt olur yıldırımlar
Bir cingidan bir yangın olur çıkarmak
Tanrı gadabi çakarsa Fevzi çakmak
Bugün şunu bilinki ey ruhları karalar
Karşınızda eğilmez bükülmez bir Millet var
Bu milletki tarihte bin bir acıyı tattı .
Bir dünyayı yok etti , bir cihanı yarattı
Hatayın binasını kemiği ile o kurdu .
Çamurun canile kanile o yağurdu .
Her Türk için ezeli ve ebedi bu bir hak
İnsanlık onun ile öğrenip yaşayacak .*

23 - Temmuz - 1939

Bünyan : Hamdi Üçok

Aydın Oğulları

“Aydın Oğulları”, hakkındaki yazımız aslından kısaltılarak neşredilmektedir. Yazan : Şefik Türker

— II —

Birginin Mehmet Bey tarafından zaptı tarihine aid düsturnamede hiç bir kayıt yoktur. Esasen düsturname ve harp neticesinde Birginin Mehmet Bey'e geçtiğini dahi söylemiyor, Fakat şunu emniyetle söyleyebilirizki Birgi bu harp neticesinde ve hicri (707), Milâdî (1307) tarihinde Mehmet Bey tarafından zaptedilmiştir. Çünkü :

1 — Düsturnamede gösterildiği veçhile Mehmet Beyin bu harbe kardar hiç çocuğu yoktu. Ancak bu harpten sonra birinci oğlu (Hızır) doğuyor. Bundan sonra ikinci oğlu (Umur) hicri 709 (I) dünyaya geliyor. Binaenaleyh birinci oğlu Hızırın asgarî (708) de doğması lâzımgelir. Halbuki Birgi Hızırdan evvel zaptedildiğine göre bu tarihin (707) (1307) olması kuvvetle muhtemeldir.

2 — Keza Birgide Ulu cami'in kapısı üstündeki kitabede de aynı tarihi görüyoruz, Kitabe iki satırdır.

1 — *Bismillahirrahmanirrahim fethü hazel beldetü*

Binasrullah üe biteyidihi mevla-na elemiril kebir elgazi

2 — *Fisebilillahi taala Mehmed bini Aydın fi tarih*
Senetü seb'a ve seb'a mie ve bena hazel cami fi senetü isni aşer ve seb'a mie

Mehmet beyin Birgiyi fethinden bir müddet sonra “Çelebi Emir Arif binin sultan Veled”, Mevlevî tarikatını neşretmek üzere Birgiye gelerek Mehmet beyi ziyaret ile onu mevlevî tarikatına ithal etmiştir. Bu ziyaretin Birginin fethi olan 707 (1307) senesinden az sonra olduğu “Eflakî”, nin mutalaasından anlaşılmaktadır :

Yine (Eflakî) nin mutalaasından şunu öğreniyoruzki : Bir akşam Çelebiyi (Çelebi Emir Arif) ziyaret ederek manevî bir himmette bulunmasını niyaz ediyor. Çelebi ona çomağını vererek bununla düşmanlarını tedmir etmesinin ve cenabı hakkın ona ve ailesine zaferler ve memleketler vereceğini söylüyor. “Mehmet bey”, de çomağını başına koyarak kendi nefesini onunla ve din düşmanlarını da kendi çomağıla kahr edeceği cevabını veriyor.

Bir kaydile’de, Ulu Arif Çele-

binin babası (Sultan Bahattin Veled) in Mehmet beyi (Sultanulguzat) lakabı vererek (Bizim su başımız) deye taltif eylediğini ve onu Moğul ve Türk Emirlerine medhusena ettiğini ve Mehmet beyin sultan Velede her sene hediyeler gönderdiğini öğrenmekteyiz.

Yukarda Mehmet beyin Birginin fethine kadar hiç çocuğu olmadığını düsturnamede öğrenmiştik. Yine aynı menbada, bu fetihden sonra Mehmet beyin beş çocuğu olduğunu öğreniyoruz. Bunlar sırasıyla şunlardır. (Hızır bey, Umur bey, İbrahim bey Süleyman bey, İsa bey) Yine düsturnameye göre Mehmet beyin (Osman, Karaman, Hasan, Hamza) isimlerinde dört kardeşi vardı. Bunlardan en büyükleri Mehmet bey küçükleride Hamza beydi.

Mübarizüddin Mehmet bey Birgiyi ve havalisini aldıktan sonra bir emaret tesis ederek Cermiyan hükûmetinden ayrılmıştır. Bu emaretin başlangıcını (1307) tarihi olarak alabiliriz. Çünkü bu tarihte Mehmet bey Birgiyi feth ederek “Emirkehir”, ve “Gazi”, lakaplarını alarak kendisini “Müessisi devlet addetmiş muahheren nüfusu ve kuvveti arttıktan sonra, Sultanulguzat, Mübarizü devletü vettin gibi daha yüksek unvanlar istimalinde tereddüt etmemiştir. Demek oluyorki bu emaret muayyen bir tarihte müstakillen teessüs etmemiştir. gittikçe serbestleşmiş nihayet

Birgi fethinden Sonra yeni unvanlar almış ve kısa bir zamandan sonra’da tamamen Germiyanlılardan ayrılarak müstakil bir şekil almıştır. Şu muhakkak’ki bu emaret için Birginin fethi istiklâl mebdeidir.

Mesalükülebsar Birgi memleketlerini zikrederken, Sahibihaibni Aydın ve kürsiye medinetül-Birgi - demekle bu emaretin merkezi Birgi olduğunu gösteriyor.

Mehmet bey Rum ve frenklerle mütemadî harplerde bulunmuştur. Düsturnamede olmıyan bazı vakâyî vardır’ki bunu Garp kaynaklarından Mükrimin Halil bey eserinde naklediyor :

1312 de 23 gemiden mürekkep bir Türk donanması Rodos açıklarına gelmişlerdi. Rodos donanması Türkleri Amurga adasına kadar takip etti. Türklerde buraya çıktılar. Şuvalyeler evvela Türk gemilerini yaktılar. Sonra adaya çıktılar. Bir tepeye çekilmiş olan Türkleri mağlup ile telef veya esir eylediler.

1318 de Türk donanmasıyla Rodos donanması arasında yine bir muharebe vukua geldi. Türkler yine mağlub oldular. Papa Rodos donanması kumandanı evvela - Albert’de Sehwarzburg e bu hizmetine mükâfattan ikide dirde Türkler tarafından zaptedilen Kos Yani istanköy adasını kaydı hayat ile terk eyledi.

1319 da Sehwarzburg yine sefere hazırlandı. Donanmasile sakıza gitti. Adayı İstanbul Kay-

seri namına idarc etmekte olan (Martin Zacharia) ile birleşti. Bu esnada Efesde hazırlanan ve 58 gemiden ibaret. 2000 muharibi hamil bulunan bir Türk donanmasının denize açılmış ve Sakıza doğru hareket etmiş olduğunu öğrendim. 23 temmuzda (Zaceheariha) ile birlikte Türk donanmasını karşılamaya gitti. Şiddetli bir kavga beşladı. Güneş batarken muharebe hristiyanların zaferile bitti. Türklerin zayıtı 1500i geçiyordu. Gecenin karanlığından 400 Türk gemi ile kaçabilmişti.

Yukardaki birinci ve ikinci vakanın Aydın donanmasıyla şovalyeler arasında olduğunu kuvvetli bir ihtimalle zikrediyoruz. Sonuncu vaka ise Türk donanmasının Ayasluğdan hareket etmesinden anlaşılacağı üzerine doğrudan doğruya Aydın oğullarına aittir. İzmir yanındaki (müslüman izmiri) ismi verilen kaleyi zapt ile oğlu (Umur) beye vermiştir. Umur bey babasının zamanında mütemadiyen uğraşarak asıl deniz kenarındaki İzmir kalesini zaptedüp oraya yerleşmiştir. Umur bey yapığı donanma ile gerek babasının sağlığında ve gerek kendi zamanında bir çok muvaffakiyetler temin etmiştir.

Mehmet bey diğer oğullarında hep birer yer göstererek Hıdır

beye ayasluğ ve Sultan hisarını, İbrahim beye Bodemyanın. Süleyman beye Tirenin idaresini verdi.

Görüyor ki en küçük oğlu İsa beye bir yer yok, O kendisile beraber Birgide kalıyor. Belkide çok küçük olduğu için yanından ayırmamıştır. Çünkü bu esnada yani Umur bey izmirin idaresini alırken 18 yaşında idi. Şu hale nazaran İsa Bey o zaman 14-15 yaşlarındadır.

Mehmet beyin Bizans imparatorları ile de münasebeti vardır. (1325) tarihinde Bizans imparatoru "Genç Andronik," ile, oğlu Umur bey vasıtasıyla bir ittifak yapmıştır. Bu tarihte Bizans imparatorluğunda bulunan "ikinci Andronik," kendisinin hafidi olup saltanata müşareket iddiasına kalan geç Andronik aleyhine Osmanlı hükümdarı "Orhan Gazi," ile ittifak aktetti. Genç Andronikte buna karşı kendisine müzaheret eden saray nazırı Kanta Güzenin yardımına Şaruha bey ve Aydın oğlu Mehmet beyle ittifak yapmıştı. Mehmet bey oğlu Umur Beyi hediyelerle Foçaya murahhas olarak gönderdi. Androniğin donanması bu beyler vasıtasıyla kafi miktarda makûlat alarak o vakit Osmanlılar gibi muhasımı

- Devam edeceğiz -

BÜLBÜL VE GÜL

Yazan : Oskar Wilde

Çeviren : Şeref

Genç mektepli :

— Ona kırmızı bir gül götürsem benimle dans edeceğini söylemişdi. Lâkin bağçemde de hiç kırmızı gül yok ki ...

Bir palamutun dalları arasına yuva yapmış olan bülbül bunu eşitti ve palamut yaprakları arasından hayretle bakdı .

— Bağçemde tek bir kırmızı gül yok ! dedi ve güzel gözleri yaşla doldu.

— Ah saadet nekadar küçük ve ehemmiyetsiz şeylere bakıyor ! akıllı adamların yazdıkları bütün şeyleri okudum; felsefenin bütün sırlarını bilirim ama işte kırmızı bir gülün yokluğu beni nekadar bedbaht ediyor.

Bülbül :

İşte nihayet hakiki bir aşık, onu bilmeden gecelerce terennüm ettim. gecelerce onun hikâyesini yıldızlara anlattım ve işte şimdi onu görüyorum. saçları sümbül tomurcukları kadar siyah; dudakları istediği gül kadar kızıl . . . Ne yazık, heyecan yüzünü soluk bir fil dişi gibi soldurmuş, ıztırabı iki kaşının arasına mührünü basmış . . .

Genç mektepli şöyle söyleniyordu.

— Prens yarin akşam bir balo veriyor. Sevgilim de bulunacak. ona kırmızı bir gül götürsem sabah ışıyınca kadar benimle dans edecek... Başını omuzuma eğecek, elini elimine içine alacağım . . . Fakat neçare bağ-

çemde kırmızı gül yok . . . Demek yalnız başıma oturacağım ve o benim önümden geçüp gidecek , bana ehemmiyet vermiyecek kalbim parçalanacak Bülbül,

— Cidden hakiki bir aşık benim terennüm ettiğim şey için o ıztırabı çekiyor. Benim için neşe olan şey onun için bir acı . . . Aşk ne harikulade bir şey imiş . . . O, zümrüden kıymetli, latif o baldan daha muazzaz bir şey olmalı. Öyle bir şey ki incilere veya nar tanelerine satılamaz, pazarlarda, tüccarlarda bulunamaz, altunla tartılmaz . . .

Genç mektepli :

— Müzisyenler galerilerinde oturacaklar sazlarını çalacaklar, ve sevgilim harp ve keman namelerile dans edecek , bir peri gibi, ayakları döşemeye değmeyormuşcasına dans edecek güzel kostümlerini geyinmiş bendeleri etrafına halkalanacak . . . of, fakat benimle dans etmiyecek. Çünkü önüne verecek kırmızı gülüm yok dedi ve çimenlerin üzerine yüzü kuyu kapandı, ağladı . . .

Oradan geçen kuyruğu havada yeşil bir kertenkele :

— Niçin ağlıyor ? diyordu. Güneşin hözmeleri etrafında dönen bir keleş,

— Ay, neden ? diye şaşdı. Bir papatya komşusuna yumşak ve hafif sesile :

— Niçin ağlıyor ? diye fısıldadı. Bülbül ,

Kırmızı bir gül için ağlıyor, dedi.

— Kırmızı bir gül içinmi? . .

İnsanların hafile daima istihza eden küçük kertenkele .

— Aman ne gülünç şey! . . diye kahkaha attı. Lâkin bülbül mekteblinin hüznünün sırrını anlamış ve mişe dalları arasından aşkın esrarını düşünmeye başlamıştı.

— Birdenbire kanadlarını açtı, havalandı koruluğun içinden bir gölge gibi geçti, yine bir gölge gibi bağçe-ye daldı.

Bir çimen tömseğinin ortasında güzel bir gül ağacı vardı. Bülbül bu gül ağacını gördü ve mini mini bir daline kondu.

— Bana kırmızı bir gül ver sana en tatlı şarkımı terennüm edeyim, Dedi. Fakat çalı başını salladı ve

— Benim güllerim beyazdır. Denizin köpüğü kadar beyaz, dağın üstündeki kardan da beyazdır. Ama kardeşime git o eski bir güneş karanının etrafında açar. Belki o sana istediğini verir, dedi

Bülbül, kadrının etrafında oiten gül çalısına uçtu.

— Bana kırmızı bir gül verirsen sana en tatlı şarkımı terennüm ederim diye yalvardı. Çalı kafasını salladı.

— Benim gülüm sarıdır. Kehrubar tahtı üzerinde oturan Somlikesinin saçları kadar sarı; orakcılar oraklarıyla gelmeden çayırlarda açan zerinlerden daha sarıdır. . Sen mekteblinin penceresi altında açan kardeşime git, belki o sana istediğini verebilir. Dedi. Bülbül mekteblinin penceresinin altında açan gül ağacına uçtu.

— Bana kırmızı bir gül ver, sana en tatlı şarkımı terennüm edeyim, diye yalvardı. Gül çalısı başını salladı.

Güllerim kırmızıdır gövercinin ayağı kadar kıızıdır. Okyanuslarda

yüzen deniz perçemlerinin iri yelpazelerinden daha kıızıdır fakat ne yazık . . . kış damarlarını dondurdu. Ayaz tomurcuklarını kemirdi. fırtana dallerimi kırdı. Artık bu yıl hiç gülüm olmayacak . . .

— Bir tek gül istiyorum, bir tek kırmızı gül! . . Bunu bulmama çare yokmu?

— Bir çare var. Lâkin okadar müthişki . . Sana söylemeye cesaretim yok. Dedi, Bülbül :

— Söyle . . Ben korkak değilim... Diye bağırdı .

— Kırmızı bir gül istiyorsan onu sen Ay ışığında müzikden yapmalısın ve kendi kalbinin kanı ile ona renk vermelisin . Göksünü bir dikenime dayayup düttün gece bana terennüm et; diken kalbini delsin ; senin hayat kanın benim damarlarıma aksın ve benim olsun. Dedi,

Bülbül :

— Ölüm, kırmızı bir gülü ödeyecek bu bir pahaadır. Hayat, herkes için çok değerlidir . . . yeşil ormana tünemiş güneşi altın arabasında, ayı inciden tahtında seyretmek ne hoş . . . Kara çalının kokusu ne tatlı. vadide saklanan haseki küpeleri, tahdının üstünde rüzgârlı sallanan kon eler ne tatlı . . . fakat yine aşk hayattan tatlı sonra bir insan kalbi yanında bir kuşun kalbinin ne kıymeti varki? . .

Dedi ve gestane rengi kanadlarını açarak havanın boşluğuna daldı. Bahçeyi bir gölge gibi geçti ve bir gölge gibi ormanı aştı. Genç mektepliye bıraktığı gibi, çayıra uzanmış ve hala güzel gözlerinde yaş damlaları kurumamış, buldu.

— Mes'ut ol, sevin; kırmızı gülünü bulacaksınız. Ben onu müzikten yapacağım ve kendi kalbimin kanından ona renk vereceğim. Buna karşılık da senden hakiki bir aşık olmanı istiyorum.

rum. Çünkü aşk felsefeden kıymetli, Kudretten daha kuvvetlidir. Kanatları aleve boyanmıştır. gövdesi alev renklidir. dudakları bal kadar tatlı, nefesi de künlük kokuludur. diye haykırdı. Mektepli yattığı çimenin üstünden bakıyor, dinliyor fakat bir şey anıyamıyordu. Çünkü o yalnız kitaplara yazılan şeyleri anlayabilirdi.

Meşe ağacı Bülbülün dediklerini anlamış, kederlenmişti. Çünkü küçük yuvasını dalları arasına yapan bülbülü o çok severdi.

— Bana son bir şarkı söyle, diye fısıldadı. Sen ölünce ben yalnız kalacağım.

Bülbül meşe ağacına şarkısının söyledi. Sesi gümüş bir testiden sırıldayarak akan suyun sesi gibi idi.

Tam şarkısını bitirmişti, genç mektepli, cebinden bir defter ve bir kurşun kalem çıkardı, ormanın içinden geçerken,

Evet, inkâr edilemez ki o da bir insan. Ama hisleri varmı? Korkarım yok. Daha çok artistlere benziyor. Onunki samimi olmıyan bir gösterişten başka bir şey değil. Başkaları için kendisini feda etmez. Yalnız müziği düşünür. Her kes de bilirki sanat nefis perestir. Fakat ne de olsa sesinde bazı güzel nağmeler var. Ne yazık o nağmeler bir şey ifade etmiyor ve bir işe yaramıyor.

Odasına girdi, küçük kerevit karyolasına uzandı. Sevgilisini düşünüyordu. bir müddet sonra uyudu.

Ay gök yüzünde parıldayınca, bülbül gül ağacına gitti ve göğsünü ağacın bir dikenine dayadı. Göğsü dikene dayalı bütün gece öttü.

kristal ay gökten sarkup onu dinliyordu. Bütün gece öttü. Diken gittikçe göğsüne gömülüyor ve kendisine can veren kanı damarlarından boşaltıyordu.

Önce bir erkekle bir kızın kalplerindeki aşkın doğuşunu terennüm etti. Bülbülün şarkıları biri birini takip ettikçe gül ağacının tepesindeki filizin üstünde kat kat muhteşem bir gül açıyordu. Bu gül evvela soluktu; nehrin üzerine sarkan sis kadar, fecrin etekleri ve gurubun kanatları kadar soluktu. Çalının tepesindeki filizde açan bu gül bir aynada görünen, gölgesi bir havuzda dalgalanan bir güle benziyordu.

Gül çalısı bülbüle:

— Küçük bülbül, kalbini daha sıkı bastır! yoksa gül tamamlanmadan güneş çıkacak, diye bağırırdı.

Bülbül dikene daha sıkı dayandı. Şarkısı daha fazla yükseldi, çünkü o bir kızla bir erkeğin kalblerinde doğan aşkı terennüm ediyordu.

Gülün yüzüne hoş bir renk aktı. Bir gelinin, erkeğinin dudaklarını öperken yüzüne birdenbire akan penbelik gibi... Fakat diken, bülbülün kalbine henüz gömülemediği ve gülün de kalbi renksiz kalmıştı. Çünkü ancak bir bülbülün kalbinin kanı bir gülün kalbine renk verebilirdi. Gül çalısı bülbüle:

— Biraz daha bastır, küçük bülbül! yoksa gül tamamlanmadan güneş çıkacak, diyordu.

Bülbül göğsünü daha fazla bastırdı ve diken kalbine dokundu. Bülbülün içine müthiş bir sızı aktı, acı, çok acı idi. Şarkısı gittikçe vahşileşiyordu, çünkü o mezarda ölmeyen, ölümle kemale eren aşkı terennüm ediyordu.

Muhteşem gül kızardı. Doğu kökünün gülü gibi... Tüveyçleri çeviren kuşak kızardı. Kalp yakutlaştı. Fakat bülbülün sesi kısılıyordu. Küçük kanatları titreşiyor, gözlerinin önüne bir perde eniyordu. Nağmeleri zayıfladı. Boğazının bir şeyle tıkanmış hissediyordu.

Ağzından son nağmeleri uçtu. Beyaz ay ışıtmıştı. Seher vaktini unutmuş gök yüzünde dolaşup duruyordu.

Kırmızı gül de bu son nağmeleri duydu. ve vecdile titredi ve tüveyçelerini sabahın soğuk havasına açtı. Aksi sada bu zayıf nağmeleri tepelerin arasındaki gölgeli mağaralara gömdü, uykudaki çobanları rüyalarından oyarttı, nehrin kamışları arasına yaydı ve kamışlar da o haberi denize götürdüler.

Gül çalısı :

— Bak, bak ! gül şimdi tamamlandı ! diye bağırdı. Fakat bülbül cevap vermedi, çünkü o çayırların üzerinde kalbinde diken ölü yatıyordu.

Öyle oldu. Mektepli penceresini açmış dışarıyı seyrediyordu.

— Ah ! ne harikulâde bir talih ! işte kıpkızıl bir gül ! hayatımda böyle bir gül görmedim. O kadar güzel ki, Mutlaka bunun lâtinçe uzun bir adı vardı... diye bağırdı ; penceresinden sarkarak onu kopardı ve şapkasına sokdu.

Gül elinde profesörünün evine koşuyordu. Profesörünün kızı kapının önüne oturmuş bir makaraya mavi bir iplik sarıyordu. Küçük köpeği de ayaklarının önüne yatmıştı. mektepli :

— Size kırmızı bir gül getirirsem benimle dans edeceğinizi vad-etmişsiniz. İşte dünyanın en kızıl gülü. Bunu bu gece kalbinin üzerine takacaksın, biz dans ederken o sana benim sana olan aşkımla anlatacak, dedi kız kaşlarını çatarak :

— Korkarım robuma eyi gitmeyecek. Hem de mabeyincinin yeğeni bana bazı mücevherler göndermiş. Her kes bilir ki mücevher gülden iyidir, diye cevap verdi. Mektepli hiddetle :

— Ya !.. Sen bir nankörsün. diye bağırdı ve gülü sokağın yüzüne fırlattı. Gül bir su arkına düşmüş, üzerinden bir araba tekerleği geçmişti.

— Nankör, ha ! sana anlatırım ! kaba adam ! sen kim oluyorsun ?.. Sadece bir talebe değil mi ? mabeyincinin yeğeni gibi ayak kaplarında gümüş düğme dahi olsa gene hiçsin ! dedi ve sandalyasından kalkarak eve girdi, mektepli :

— Aşk, ne budalaca bir şey. mantığın yarısı kadar bile faidesi yok. Çünkü neticelenmiyor. Daima vaki olmayacak şeyi anlatıyor. İnsanı hakiki olmayan şeye inandırıyor. Halbuki bu devirde her şeyin fiili olması lâzım. Ben gene filozofıma döneyim, fena fiziğime çalışayım, dedi, odacığına dönerek iri, tozlu bir kitap çekti, okumağa başladı...

BENİM EN TATLI GÜNÜM

*Benim em tatlı günüm öldüğüm gün olacak;
O, gün unutacağım her kederi, her yası.
Varlığım rüzgâr gibi bir günde kaybolacak;
Kalbimden silinecek her sırrın hatırası.*

§§§

*Dalacağım en derin, en tatlı bir uykuya
Ebediyen gönlümü toprağa vereceğim.
Ne hakiki bir çehre ; ne gözümde bir rüya,
Bu suretle kabrimbe murada ereceğim.*

§§§

*Arkamda kalmayacak bir tane aklıyanım
Ruhuma eş olacak mezarımın taşları ;
Çürüyecek vücudum, kemiklerim, her yanımda,
Kabrimi ıslatacak semanın göz yaşları.*

§§§

*Benim en tatlı günüm, öldüğüm gün olacak ;
O, gün unutacağım her kederi, her yası.
Varlığım rüzgâr gibi, bir günde kaybolacak,
Kalbimden silinecek her sırrın hatırası.*

Bekir Tasalı

Kayserinin Turistik bakımından önemi

Baş tarafı 347 inci sayfada

bunları Sultan hanında meşhur hanı yine bu civarda Karatay hanını Ürgüpte Sarıhanı, Taşkın Paşa camii ve saireyi Argıncık, Erkilet, Develi, Melikgazi ve İncesudaki Türk eserlerini Fraktin, İmamkulu gibi büyük kayalara oyulmuş gayet mühim Eti kabartmalarını ve Kültepede (Kaneş) Eti şehri bakiyesini de mutlak surette görmek istiyceklerdir. Bu suretle hem otomobilciler, hem de o havali insanları bundan istifade edecektir. Şehirdeki gezintide evvelâ bütün dünyanın en meşhur müzeleri sırasına geçen Hunat medresesindeki - ilmi kataloğu Maarif Vekillliği tarafından bastırılmakta olan - müzeyi ziyaret edecekler ve sonra yanındaki Hunat camii ve Mahperi Hatun türbesi, İç kale, Dış surlar, Yoğunburç (Şimdiki Türkiye sınırları dahilinde yanında hastahanesi ile beraber yaptırılmış ilk tıp medresesi olan Şifaiye ve Gıyasiye medreseleri ki sekiz yüz seneye yakın bir zaman evvel yaptırılmıştır.), Türk yazıtları müzesi olan Sahabiye medresesi Hacıkiş camii ve medresesi, Ulu camii, Güllük camii, Döner kümbet ve şehrin dışındaki kümbetler ilâh gibi yerleri gördükleri zaman Türklerin bu gibi şaheserler vücutte getirdiklerinden dolayı iftihar duyacaklardır. Bunlar Kayserinin bulunmaz nadide san'at hazineleridir.

Son zamanlarda asarı atikanın kıymeti her tarafta anlaşılmış ve Millî Şef İsmet İnönü'nün bir tamimiyle de bütün millete bunların korunması tavsiye edilmiştir. Fakat maalesef

Kayseride buna lâzım olan ehemmiyet gereği kadar verilmemektedir. Hatta bazı münevverler dahi eski surların ve daha sairenin lüzumsuzluğuna kanidirler.

Şu sıralarda hükümet civarındaki bahçelerde ve evlerde bulunan bazı kümbetler plânda unutulduğundan yıkılarak yerine ev yaptırılması veya buradan yol geçeceği söyleniyor. Halbuki böyle atik eserlerin etrafı açılarak bahçe haline ifrağ edilmesi şehir için en kârlı bir iştir. Zaten asarı atika kanunuda bunu emrediyor.

Kayserinin her tarafı asarı atika ile dolu olduğundan umumî halâ nereye yapılırsa önüne bundan bir dane tesadüf etmektedir. Halâların bütün Avrupa, İstanbul ve Ankarada olduğu gibi hiç olmazsa asarı atika önüne rastlayanların yer altına yaptırılması ve tarihî eserin manzarasını kapaması lâzımdır. Ezcümle Sinan parkında yeni yapılan ve Kale ile müzenin yanında olanlar göze batmaktadır.

Şimdi şehirde fena vaziyette bulunan abidelerin bir an evvel korunması için düşündüklerimizi bildirelim:

Bunların başında Talas yolu üzerinde döner kümbet geliyor. Kayserinin Mahperi hatun türbesinden sonra bir incisi demek olan bu abidenin bir an evvel her tarafını saran fena ve çirkin duvarlar kaldırılarak bir bahçe haline ifrağ edilmelidir. Bu gün bakdıkça insanın yüreği sızladığı Türk Tıbbiyelerinin duvayyeni olan Şifaiye ve Gıyasiye medreselerinin hiç

olmazsa kapularının her ne pahasına mal olursa olsun tamiri lâzımdır. -Belki Türkiyedeki doktorlardan da bir iane toplanabilir - Bir zaman irfan ve sağlık dağıtan bu yuvanın ilerde her tarafı kurtarılmak üzere hiç olmazsa bugün zarif kapusu muhakkak ölümden kurtarılmış olur. Yoğunburcun etrafındaki çirkin tel yerine zarif bir duva çekilebilir ve etrafı bahçe yapılabilir. Tehlikeden dolayı gene içeriye kimse bırakılmaz. Bunun karşısındaki Alacamescit kümbedine bitişik duvarların da geriye çektilmesi lâzımdır. Bunlar zaten şehrin dışındaki abideleri ziyarete gidilecek, yolun üzerinde olduğundan daha ziyade nazarı dikkate çarpmaktadır. İç kalenin etrafındaki parkın duvarı, Kalenin bir kapusuna kadar temdit edilmiştir. Bu biraz daha ilerde maalesef ancak bir kısmı kalmış fakat tarihî kıymeti pek büyük olan küçük surlara kadar temdit edilebilir ve iç taraflar ağaçlandırılır. Burası belediye tarafından bir veya iki bahçe olarak kiraya bile verilebilir. Son zamanlarda bu duvarların kabili tamir olmadığından yıktırılması tasavvur edildiği eşidilmiştir. Kolaylıkla varsa tamir edilir. Bu yıkma teşebbüsüne heman mümanaat etmelidir. Asarı atika bir kül halinde mütalaa edildiğinden bunu alâkadar eden her şeye hemmiyetlidir. Zaten bunun önündeki hendek parçasının doldurulmasıyla büyük bir hata yapılmıştır. Çünkü hendegin o bir tarafında da yine surlar varmış. Bu ka'ede tatbik edilen tabiye sisteminin daha kolay izah edilmesine yarayacaktı. Yine kale önünde Kalenin duvarları dibindeki eski halâların yeride bahçe yapılmalıdır. Talas yolunda Maarif dairesinin yanında eski surların önü açılmıştı. Şimdi buraya bir takım dükânlar yadılmaktadır. Ve maalesef plânda yok diye belediye burası bina yapılmasına

müdahale etmiştir. Buna mani olarak burasıda park haline getirilmelidir. Sivas kapusu denen yer buradadır.

Hisarcık yolundaki kümbet bakiyesile Erkilet yolundaki kümbetin de muhafazası lâzımdır. Saçlı bahçe civarındaki Eski Bedesten kapusununda etrafı açılmalıdır. Boyacı kapusunda evkafın satmış olduğu ve kapusunun sol tarafına dükânlar yaptırılan Hatuniye medresesini tekrar satın almalıdır. Hunat mahallesinde Haydar bey türbesinin, Sahabiyenin sağındaki imaretin, bunun arkasındaki Roma eseri bakiyesinin güzel muhafaza ettirilmesi hükümet civarındaki bahçelerde bulunan kümbetlerin tamiri, Atatürk bulvarıdaki Hasbeg kümbedinin bitişigindeki çeşmenin kaldırılması lâzımdır. Uzun yolda meydan kapusunda yeni binalar yapılırken bir kapunun bir yanı meydana çıkmıştır. Bu belki de surun ne zaman yapıldığını bize bildirecektir. Şimdi önüne binalar yapılmıştı. Keza boyacı kapusundaki Bizans kapularının muhafazası Sivas yolundaki Burcun etrafının bahçe haline konması memleketin gerek şerefi gerek san'ata verdiği ehemmiyeti göstermesi bakımından behemhal lâzımdır. Her yerde asarı atikanın önü açılırken Kayseride Tan bahçesine yapılarak gerek bahçeyi gerek Sahabiye medresesinin manzarasını bozan, Nafia vekillliği, Maarif Vekillliği, Şehir belediyesi ve halk tarafından yaptırılması istenilmeyen ve esasen şehir plânında yeşillik saha olan bu yere yaptırılan büyük bir zevksizlik eseri çirkin gazinonun yıkılmasına, son zamanda Şûrayı Devlet kararı vermiştir. Bunu bir an evvel yıktırarak güzel Sahabiye medresesinin manzarasını kapamasına mani olmak en evvel yapılacak işlerdendir. Bu güzel meydanın zarafetini bozan gazinonun, meydanın ortasındaki nisbetsiz havuzla içindeki kazığın

kaldırıldığı gibi yıkılması, tarihin yerinde alınmış bir intikamı olacaktır.

Dünyanın bangi şehri Kayseri Cumhuriyet meydanıyla kıymet itibarile boy ölçüşebilir. Bir tarafta evvelce Felekiyat medresesi yani şimdiki fen fakültesine muadil olan Sahabiye medresesinin vakur ve azametli görünüşü bir tarafta hemşehrimiz Koca Mimar Sinan'ın şehrimize yadigâr olarak bıraktığı şirin umumî parkımızın içindeki Kurşunlu cami, arkasında Yılanlı dağı, karşıda dış surun zarif kemerleri arkasında bütün haşmetiyle görünen Erciyes dağı, bu arada Ulu cami minaresi, bir tarafta Türkiye'nin medarı iftiharî olan İç kale, Atatürk heykeli, saat kulesi, hükûmet konağı, park, sinema, çarşı, muntazam yollar İlâh.. Yani tarihin müşahhas sahifeleri. Eskilikle yenilik bu meydanda gayet ahenktar bir surette kucaklaşmaktadır.

Yalnız bu eşsiz meydana istikbalde de göze batmıyacak uygun bir şekil verdirilmesi şimdiden göz önünde tutulmalıdır.

Yukarda zikredilen anıtlara benzer daha korunması icap eben bir çok abideler vardır. Akla gelenler şöylece bir tadat edildi. Kızıkapuda lisenin karşısında köşeye yapılan binanın temeli kazılırken bir burç bakiyesi çıkmıştır. Maalesef bu burç bozulmuş ve kimse müdahale etmemiştir. Halbuki mütehassıslar Dış surun ehemmiyetli yerlerinin iki metre kadar yükseltilmesini tavsiye etmişlerdi. Buna da mani olmak lâzımdı.

Avrupada şehir plânı tatbik edilirken açılacak yolun üzerinde bulunabilecek eski ev, abide veya başka şeyler belediyeye bağlı mütehassıs bir heyet tarafından evvelce tetkik edilir, saklanması icap eden bir eser varsa bunu heyet belediyeye bildirir. Belediyede plânda lâzım gelen tadilatı yaptırır. Halbuki Kayseride rast

gele yerlerden plân tatbik ediliyor diye yollar geçiyor ve burada bulunan asarı atika hiç nazarı itibare alınmıyor. Kayseri evlerinin bir çokları hususiyetleri itibarile bu gün asarı atika meyanına girmişlerdir. Bunların sahiplerinin güçleri yetmediğinden tamir edemiyorlar. Bunların tamirine yardım için çare bulmalıdır.

Kayseride böyle şeylerle alâkadar olmak için bazı vilâyetlerde olduğu gibi bir (asarı atika koruma sevenler) cemiyeti kurulmalıdır.

Sivas otelinin sol tarafına yapılan bir yolda ehemmiyetli sur bakiyesi ve Selçuk paraları bulunmuştur. Belki bu sur Dış surun bir koludur. Buralarda bulunacak her hangi bir eser surun kimler tarafından yapıldığını da isbat edebilir. Binaenaleyh burasının, ilerde tetkikatı tamamlamak için bir kısmının muhafaza edilmesi veyahut yerine işaret edilmesi lâzımdır. Plâna da bu suretle işaret edilmelidir. Böylece bulunan sur asarı atika ve sair şeyler plâna işaret edile edile memleketin eserlerinin nerelerde olduğu hemen meydada çıkabilecektir.

Kayseride bu asarı atikaya hürmetsizlik daha devam edecek olursa bir zaman sonra bunları tetkik için de imkân kalmıyacak ve pirincin taşını ayıklamak imkânsız olacaktır. Hiç olmazsa Kayseri Belediyesinin fahrî bir asarı atika müşavere heyeti olmalıdır. Onun fikrini almadan ne yol açtırmalı ve nede yol yaptırılmasına müsaade etmelidir. Görülüyorki Kayseri şehir plânı hatahdır. Bir çok yerlerdeki asarı atikayı nazarı itibara almamıştır. Bunların unutulmuş diye buraların yıkılması veya önüne bina yaptırılması icap etmez. Bu işlerden anlıyan bir heyete muhakkak surette lüzum vardır.

Kayseri bundan yedi sekiz yüz sene evvel Edebiyat, Felekiyat, Tıp,

Şair Hilmi Feyzi oğlunun evvelki sayıdaki şiirlerinin devamı olarak müstezat bir tahmis ve bir de koşmasını sunuyorum

Kemaleddin Karamete

MÜSTEZAT

... bizi kâkülü reyhane ne dersin

Perçemde demişler

Zahit kerem et söyle bu gulmane ne dersin

Ademde demişler

Güldükçe açardı gülü ruhsarı edeble

Yandım bu sebeple

Üftadeyim ol çahı zinahdane ne dersin

Öpsemde demişler

Bülbülleri söyletmez idi gelse nevaya

Bak tauru edaya

Keuser saçar ol lebleri mercana ne dersin

Gül femde demişler

Hilmi yine fes mülkümün şahını gördü

Efsun ola derdi

Medhinde bu tarh ettiği divane ne dersin

Elzemde demişler

Mecliste bu şeb cilvei rakkas utandı

Pus eyledi sandı

Gül ruhları arz eyledi dârdane ne dersin

Pür nemde demişler

İlâhiyat medreselerini ihtiva eden bu günün Üniversitesine tekabül eden ilim müesseseleriyle en medenî ve ileri bir Türk şehri idi. Amerikada 200 senelik bir evin muhafaza edildiği ve müze olarak duhuliye ile ziyaret edildiği bu asırda yüzlerce yıllık atalarımızın bize emanet ettiği asarı atikamızın kıymetini bilelim ve koruyalım.

Medrese, türbe ve saire gibi asarı atikanın içinde ne muhacirlerin nede başka kimselerin oturmasına müsaade etmemelidir. Buraları gerek halk gerek belediye ve gerek müzenin asarı atika bekcisi tarafından temiz tutulmasına dikkat etmeli ve kapılara muntazam gilitler saktırmalıdır.

Binlerce yıllık maziye malik bu şehrin eski eserlerini sevmek sevdirmek, korumak ve tamir ettirmek her Türkün seve seve yapacağı en büyük bir vazifedir. Bu suretle hem atalarımıza hürmet etmiş oluruz hemde tarihi ve millî eserlerimizi yabancılara gösterirken etrafının pis manzarasından dolayı duyduğumuz utançtan kurtuluruz. San'at ve ilim âleminde bize minnettar olur ve takdir eder.

Hemde şimdiye kadar zikrettiğimiz deliller vasıtasıyla bunları görmeye gelen seyyahlar dolayısıyla mem-

4 - 19 Haziran 1939 tarihli Atayolu gazetesinde bu bahis tafsillendirilmiştir.

Sünbülzade Vehbinin bir gazelinin tahmisi

*Mürrn dili saydetmek için mu mu nedir bu
Alayışt ruhsarei dılcumu nedir bu
Perçem mi desem kuşei ebrumu nedir bu
Bir bağda sünbul ile şebbumu nedirbu*

*Bir gül ruha meylettiki dili afeti canım
Bülbülleri lâl etti benim ahu figanım
Bu derdi nigahım okuna kaşı kemanım
Takat mı gelür ah medet kesti amanım
Şimşirmi acep hançeri ebru mu nedirbu*

*Bir gülki seza uğruna bin canı fedaya
Bak püskül ile perçeme bak tavrı hümaye
Bak şu süzülüşlerle levendane edaya
Dildadeyim ol handei dehdanı numaya
Ey gonce dehen hokkai lülümü nedir bu*

*Na gamki gönül dehrde gam almadı gitti.
Ağuşuna bir servi nıram almadı gitti
Bir giyki revş hobi benam almadı gitti
Çok düşmüş idin ardına sayd olmadı gitti
Vahşetle kaçır becei ahumn nedir bu*

*Hilmi de bulur peyrevin olmakla necatın
Şayeste tafahurle benam olsa da zatın
İksirdir aşk ehline her bir kelimatın
Vehbi kalemin menbatı abu hayatın
Cuyu suhanınmi bir içim sumu ne dir bu*

K o ş m a

*Bir çeşmi ahunun gizli nigahı
Aklımı başımdan yağmaya verdi
Kaşları kemanın zülfü siyahı
Cümle vücudumu sevdaya verdi*

*Bir buse ihsan et ey ruhu gülgün
Cemalin görelî olmuşum meftun
Aşkı derunumu bu çarhı gerdun
Bir mecnuna bir de Leylâya verdi*

*Haddim mi vasfetmek hüsnüne lâayık
Mahı cemalin olmuş âleme faik
Firkatinle Hilmi olalı aşık
Çeşminin yaşını deryaya verdi*



Halkevleri Dergileri

Derginin adı	Halkevlerinin Adı	Kaç günde bir çıktığı
Görüşler	Adana	Aylık
Taşpınar	Afyon	"
Yeşilirmak	Amasya	"
Türk Akdeniz	Antalya	İki aylık
Altınyaprak	Bafra	Aylık
Kaynak	Balıkesir	"
Uludağ	Bursa	Üç aylık
Ülker	Burdur	Aylık
Çoruh	Artvin	İki aylık
İnaç	Denizli	Aylık
Karacadağ	Diyarbakır	"
Altan	Elaziz	"
Yeni Türk	İstanbul - Eminönü	"
Halk Bilgisi Haberleri	"	"
Erciyes	Kayseri	İki aylık
Halkevi	Eskişehir	Aylık
Aksu	Giresun	"
Ün	İsparta	"
Fikirler	İzmir	"
Doğuş	Kars	15 günlük
Konya	Konya	Aylık
Gediz	Manisa	"
İçel	Mersin	"
Taşan	Merzifon	"
Yeni Milâs	Milas	"
Muğla	Muğla	"
Akpınar	Niğde	"
Ülker	Niksar	"
İnan	Trabzon	"
19 Mayıs	Samson	"
Dıranaz	Sinop	"
Ortayayla	Sivas	"
Bozok	Yozkat	"
Karaelmas	Zonguldak	15 günlük
		Üç aylık

Fiatı 10 kuruş

K. Sümer Matbaası

TÜRK TARİH KURUMU

